

ELŐFIZETÉS

HELYEN:
 Egy évre 24 koron.
 Egy hónapra 2 koron.
VEJÉKENY:
 Egy évre 20 koron.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
REKLAJMLÁS:
 6-hatvan pont: sor egyenre 20 k.,
 minden bevetésnél 15 k.
 Helyesítési díj 10 k.
 Nyomatási díj 10 k.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
 vevőink palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvály-
 Társaság.
 Nemesi Kőbányászat ut. 28. sz.
 TELEFON-SZÁM: 201.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, február 24.

Hai számunk főbb közleményei:

Veszerésnik: A dűledező épület.
A képviselőház ülése.
A transzáli háború.
A Reichsrath legújabb botránya.
A szabadság napja.
Följelentés Egan ellen.
A magyar-német szinigangató.
A gmundeni Napoleon.
Jauner — öngyilkos.
Csalás Lucaciú nevével.
Jöjjön a lakásomra!
A halottak nyugdíja.
Tárcsa: Fej vagy írás.
Regény-Csarnok: A milliemes büntetés. Ir-
 ta: M. E. Braddon.

A dűledező épület.

Arad, február 23.

Mig nálunk csöndes terjengéssel nagyobb hullámvetések nélkül hömpölyög tova a költségvetési vita szóáradata, addig odaát Ausztriában a parlamenti színjátéknak az osztrák Reichsrath tegnapi megnyitásával egy új felvonása kezdődött, melynek már első jelenetei is arra látszanak mutatni, hogy megnyugtató kibontakozás helyett a szörnyű bonyodalmak és ki nem egyenlíthető összeütközések nagyon is tragikus megoldása fog következni.

Mi magyarok — fájdalom — nem csupán a *résztvevő* szemlélő szerepére szorítkozhatunk, hanem aggodalmas figyelemmel vagyunk kénytelenek a szomszédban végbemenő eseményeket nézni, mert hát úgy össze van saját alkotmányunk az osztrákok államépületével kapcsolva, hogy az esetben, ha amazok összeomlik, a

mienket is jó részt újra kell építeni — ha lehet.

Az Ausztriával fenálló kapcsolat által föltételezett törvényeink, melyek közgazdasági életünk legnagyobb részét befolyásolják, sőt irányítják, azzal a föltevessel léptek nálunk életbe, hogy Ausztriában is el fognak fogadtatni és törvénynyé fognak válni. Az egymással sűrűn változó osztrák kormányok egyetlen feladata volt, ama közös — ugynevezett kiegyezési — törvényeknek Ausztriába való behozatalát előkészíteni és végrehajtani, eddig azonban kevés szerencsével és még kevesebb sikerrel működtek. Thun gróf a csehekkel tartott és többségre támaszkodhatott, de azért a törvényjavaslatokat a Reichsrath-ban nem volt képes keresztül vinni a német kisebbség heves ellentárlása folytán. Utóda Clary gróf felfüggesztette a hirhelt nyelvrendeleteket, hogy kibékítse a német kisebbséget; őt azonban a csehek renitenciája akadályozta meg a javaslatok törvényerőre emelésében. Mivel pedig ő ambicionálta a *törvényesség*et, balsikerének konstatalása után kénytelen volt elődjét, Thun gróft követni, az az — menni. A Magyarországon elfogadott közös törvényeknek azonban Ausztriában is szükségkép életbe kellett lépniök; a *Wittek*-féle hivatalnok-miniszterium vállalkozott tehát rá, hogy a javaslatokat *rendeleti uton* foganatosítja, mire nézve a Reichsrathot föl kellett oszlatnia. Miután a Wittek — mór megtette a kötelességét, ő is ment, s jött utána *Körber*,

a ki ismét azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a rendeletileg már behozott közös javaslatokat a parlament által törvénynyé emelteti, a mi egyébként a törvényes állapotok visszatértét jelentené Ausztriában.

Ez most a helyzet; de mint már fönt jeleztük, *Körber* osztrák-kormányelnök sem sok kilátással bír az annyi elődje által sikertelenül megpróbált pacifikációt keresztül vinnie. Azok a cseh-német békekonferenciák, melyek a most egybehívott osztrák parlament üléseit megelőzték, eredménytelenül végződtek és mivel a Clary fölfüggesztő rendelete még mindig érvényben van, most már a csehek fognak ismét obstruálni és a törvényhozás működését megakadályozni.

Attól félünk, hogy ez lesz az utolsó kísérlet a *fennálló alkotmány keretében* a törvényes rend föntartására. Epen ezért megdöbbenők amaz — egész bizonyossággal föllépett hírek — hogy a *Körber*-miniszterium kísérlete is meg fog bukni. Ezzel annak az osztrák alkotmányosságnak a sorsa — melylyel immár több mint három évtizede jó és balsorsban együtt küzdöttünk és annyira-mennyire *boldogultunk*, meg lesz pecsételve. Amott a bizonytalan kimeneteli válságok fogják bomlasztó hatásukat folytatni, nálunk pedig sok államférfiúi bölcsességre és — szerencsére lesz szükség, hogy a beomlott szomszéd ház felől más, állandóbb és biztosabb erősítésekkel támasszuk alá alkotmányunk épületét.

TÁRCZA.

Fej vagy írás.

— Francziából. —

— Csak tudnám már, hogy melyik lóra üljek a versenyen! Nitouchera, vagy La Taper? — kérdé magától Jaques d'Eparion.

Különbben életében rendszeren így történt, mindig két dolog, két eshetőség közül kellett választania és soha sem tudta magát elhatározni.

Ha lovat akart venni, bizonyára két egyformát talált; ha lakást kellett felvennie, mindenestre két egyaránt kényelmeset, egyaránt megfelelőt kínáltak neki.

Mikor azután így sarokba volt szorítva, és sehogy sem tudott választani, rendszeren úgy segített magán, hogy egy pénzdarabot dobott a levegőbe. Fej, vagy írás — ez döntött azután.

A véletlen birhatta őt egyik-másik dolgában a döntésre, de már a házasság ügyében ehhez a segédeszközökhöz még sem fordulhatott.

Pedig végzete most is üldözte. Mikor családi tüzhelyt akart alapítani, — két leány közül kellett választania, édes anyja, d'Eparion marquisné is csak e kettő közül engedte ki-szemelni jövendőbelijét. Az egyik d'Itau-

court Jeanne, a másik de Plessac Renée kisaszszony volt.

Jeanne gyengéden érző szívű volt, szelid arcczal, ábrándos, gyönyörű kék szemekkel birt, szőke haja és kis, filigran termete volt. Renée barna volt, sötét, parázs szemekkel, arcvonásai sok pajkosságot árultak el, élénk eszű, szellemes leány volt.

Jeanne szíve arany volt, de ah! mily gyönyörteljes lehet az élet Renée oldalán.

Jaques természetesen nem tudott határozni; Jeanneért rajongott és Renéevel mulatott és anyja sürgető szavaira — egy mitsem mondó vállvonogatással válaszolt. Jó barátai pedig egymás között már javában fogadtak, hogy a nóta vege az lesz, hogy Jaques aglegény marad.

Napok multak, napok után és a marquisnő már kétségbe volt esve, hogy fia nősüléséből csakugyan nem lesz semmi.

— Ne aggódjál, mama, — vigasztalta őt Jaques, egyelőre nem gondolok másra, csak a lóversenyre; de ha ezen túl leszünk, szentül ígérem, hogy — határozok.

Es e naptól kezdve Jaques csak lovaiva gondolt, azokat idomította.

A lóversenynek nemcsak Párisban, de a világ minden országában meg van a vonzó ereje, a varázsa. Mindenütt egyaránt tolong a nép a verseny napján a lóversenyterre és így

természetes, hogy Párisban a „nagy nap“ alkalmával a ki csak tehette, sietett ki a lóversenyterre.

De mily rettenetes ez a közönség! Ha valaki tanulmányozná, mennyi érdekes dolgot jeyezhetne fel róla!

Coquelin, a ki a nevetésnek és a felkiáltásoknak különböző árnyalatait tanulmányozta, ide jöhetne gyarapítani ismereteit.

— Oh! oh! — ez azt jelenti, hogy a ló a sövényt, vagy az akadályt fellökte.

— Ah! ah! — a ló rászánta magát és átugrott az akadályon.

— He! he! — a ló habozik, gondolkodik.

— Hi! hi! — ez a kitörő jókedv, mert a vízbe pottyant.

— Hu! hu! — no most a ló szégyelheti magát, mert az a megvetés felkiáltása.

La Tape kényeskedve sétált a mezőnyön; lovasával azonban nem igen volt mindig egy véleményen, mert ez többször jól megsarkantyuzta, mire a ló hatalmas szökkenésekkel és rugásokkal válaszolt.

Egyelőre vissza vezették az istállóba és Jaques a tribünre ment, melynek első sorában ült a két választott leány. Jaques kedvtelve nézegette, bírálgatta őket, Renée pompásan nézett ki kék bársony ruhájában, de viszont Jeanne is bájos volt.

— Bosszantó dolog! — monologizált Jaques a háttérben, — milyen csinos mind a két leány! Es az ember tudjon választani! No, de

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 23.

A belügyi költségvetési ma érte el tetőpontját a *Herczeg Ferencz* óriási hatású maiden spech-jével. Mindenki ismeri őt elmésségéről és sokat vártak tőle. E várakozásnak ő teljes mértékben megfelelt.

A mit a Nemzeti Színház kötelességeiről mondott, az egy erős nemzeti érzéstől áthatott poéta megnyilatkozása volt. Ötletei, finom gunyja frappirozták az egész Házat a melynek minden oldaláról siettek üdvözölni. Az elegáns hölgyekkel teli karzaton pedig csillogó szemekkel, derűs mosolyal hódoltak *Herczeg* elegáns beszédének.

Előtte *Szöts Pál* beszélt és szintén sok okos és érdekes dolgot mondott a színművészetéről.

Ott voltak különben ma a Ház karzatán mindazok, a kiket a színházi kérdések érdekelnék: *Festetics Andor* gróf, a Nemzeti Színház igazgatója, egy sereg művész, sőt még *Fenyvessy Ferencz* főispán is eljött, hogy a színházi vitát meghallgassa.

A részletes tudósítás itt következik:

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

A belügyi költségvetés.

A színművészet tételénél

Szöts Pál szólalt fel. Pichler ellenében védi gróf *Keglevich* intendánst, aki nagy tudással, művészi ízléssel megáldott, tehetséges ember, akit mindenki melegen üdvözölt állása elfoglalásakor, de mindenki megtámadta, amikor a színházak anyagi helyzete miatt a fizetéseket leszállította. Igaz, hogy a Nemzeti színháznak vannak bajai, de ha gróf *Keglevich* a tolonczügyek elére állítanak, a miként Pichler kívánta, azzal már segítve volna a színházi bajokon? A fizetéseket leszállítani kénytelen volt az intendáns.

Endrey Gyula: Ne az ország első színművészein spóroljanak, hanem a katonaságon!

Rátkay: Igaz! Ugy van!

Szöts Pál: A drámaírás hanyatlását fejtegeti, régen a szív érzései, a lélek nemessége adott irányt a színművészetnek, ma az utca sara. (Tetszés.) A mai darabok elfajulást jelentenek, már nem pirt keltenek, hanem lángba borítják az arcot. (Tetszés.) Helyesli a vidék-

nek azt a mozgalmát, hogy az erkölcstelen darabokat eltiltják színpadjaikról. (Élénk helyeslés.) Így tett Kolozsvár közönsége is. (Tetszés.) A Nemzeti Színház hanyatlását bizonyítja az is, hogy színművei ott hagyták. Így *Bartók Lajos* már régen hallgat. A fiatal drámaírás legtehetségesebb tagja, *Herczeg Ferencz*, sem ír már a Nemzeti Színháznak, mert elkedvetlenedett. A Nemzeti Színháznak nem kell követni a legujabb irányt, maradjon meg a klasszikus darabok kultiválásánál s akkor visszanyeri majd régi lelkes közönségét. Természetesen oda kell törekednie, hogy a klasszikus színműveket a régi kitünő előadásban mutassák be újból a közönségnek. Beszél még az operáról is, a melyről azt mondja, hogy közönséget kell nevelnie. Elmondotta a dolgokat azért, mert a jelenlegi politikai helyzet olyan, a mely megengedi a komoly dolgok tárgyalását. Köszönetet mond ezért a miniszterelnöknek. A tételt elfogadja. (Élénk tetszés és helyeslés jobbról. A szónokot többen üdvözlik.)

Major Ferencz: Örül a felett, hogy olyan hangokat hall itt, a melyekkel egyetért. Szomorúsággal tölti el a mai orfeumszerű irány, a melyet ki kell irtani.

Herczeg beszéde.

Herczeg Ferencz: (Halljuk! Halljuk!) Beszédében keresni fogja azokat az okokat, a melyek magukban rejtik színművészetünk és illetve a Nemzeti Színház hanyatlását. (Halljuk.) Hogy ennek nem a modern színműirány az oka, bizonyítja, hogy Európa két legelőkelőbb színházába, a Comédie Française-be és a Bécsi Burgtheaterbe valósággal életveszéllyel lehet jegyet kapni. A Nemzeti Színház pedig teljesen lehanyaglott s utána hanyatlanak — az irányt tekintve — a vidéki színházak is. Ennek oka a centralizmus. Jól tudjuk, hogy a vidék a főváros színházai után indul. Ez helyes volt mindaddig, a míg a Nemzeti Színháznak olyan presztizse volt, a minőnek az ország első műintézetének kellett, hogy legyen. De a Nemzeti régen kiejtette a kezéből a vezetést és szintén pusztán sikerekre dolgozik — de hasztalanul — mint a többi magán-színház.

Ma a színházakban olyan irány kapott láb-
ra, a francia importálás folytán, a mely irányt maguk a francziák „cochonerie”-nek hívják.

Holló: Disznóság!

Herczeg: S ha a Nemzeti is ezt az irányt követi, nem erkölcsi szempontból hibáztatja, mert nem akar erkölcsbírói szerepre vállalkozni, hanem nemzeti szempontból bírálja el. (Élénk helyeslés.) De az bizonyos, hogy ez a mai irányzat a jelen generációban erős nyomokat fog hátra hagyni és ez már nagy hiba. (Élénk tetszés.) Mert nekünk ép gerinczű, egészséges nemzedékre van szükségünk (Zajos helyeslés, éljenzés és taps.)

Többször felvetette azt a kérdést, hogy szabad-e nekünk az izzadó, szántóvető, adózó polgár zsebéből kivenni a pénzt, hogy Budapesten színházaink legyenek? Ha nemzeti szempontból itélünk, talán igen, de mihelyt csupán mulató helyről van szó, akkor egy krajczárt sem szabad adni, hanem át kell adni a színházakat a privat spekuláczióknak. (Zajos helyeslés.)

Az operáról röviden csak annyit akar mondani, hogy ott csak olcsó jelszó járja „a nemzeti dal” frázisaival, tulajdonképen pedig nem egyéb, mint staggione, ahol mindenféle nyelven beszélnek és énekelnek. Szólónak az volna a kivánsága, hogy az operában csak magyarul szabad beszélni és énekelni. (Zajos helyeslés balról.) Igaz, hogy le fog süllyedni az opera. De ez nem baj, legalább magyar lesz és 8—10 év múlva a magyar nemzeti dal kultiválásával tisztességes magyar operánk lesz. (Tetszés.) Addig pedig marad az opera a nemzeti nagyzolásnak a szomorú tünete. (Tetszés.)

A Népszínháznak az a czélja, hogy magasabb iskolája legyen a nemes színjátszásnak és hogy a magyar nyelvet s a magyar drámairodalmat istápolja. Ennek ellenében mit csinálnak ott most: leleményes tapintatlansággal vezetik a színházat. (Zajos derűtség, taps.) Előadják például ifjúsági előadásnak *Sudermann* „*Otthon*”-át, a melyben a szabad szerelmet hirdetik, holott Németországban csak két ifjúsági dráma van: *Schiller* „*Tell Vilmosa*” és *Körner* „*Zrínyi*”-je. Ime a nagy, az óriási különbség. (Zajos tetszés.) A fordított darabok oly rossz magyarsággal vannak lefordítva, hogy a középiskolákban szekundát kapnának a fordítók. (Tetszés.)

Vészi: Az akadémia fordításai épp ilyenek. (Derűtség.)

Herczeg: Holott ma amikor a társaságokban uri hölgyek elpirulnak, ha hibát ejtenek a francia nyelvből, s ellenben germanizmussal és pongyolán beszélnek a magyar nyelvet, épen a Nemzeti Színháznak kellene ama fórumnak lennie, a mely a jó magyarságban vezet. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps.) A Nemzeti Színház pedig formálisan lábbal tiporja a magyar nyelvet. Szól a drámákról. Bánk bán, az első rendű klasszikus darab előadását csak kellemtelen kötelességnek tartják a Nemzetnél. Nincsenek erők mondják a színháznál. Hát ha az intendáns nyakába tudja venni Olaszországot, akkor menjen itt a vidékre is, és keressen jó erőket. (Zajos helyeslés.) A mi első színházaink vezetése *Podmaniczky* és *Paulay* óta dilettáns nagy urak experimentálása (Zajos helyeslés balról.) Hogy az a dilettáns nagy ur, az nem baj, de a nagyuri intendáns dilettánsága már baj. (Igaz!) Mert mindent ő akar csinálni, ő mindent jobban tud, még lámpát gyújtani is. (Derűtség.) Így lesz zsarnokká. Vízet iszik, mire Széll miniszterelnök odamegy és cukrot

majd meglátjuk. Ha az első díjat megnyerem, — azt választom, a ki győzelmemnek jobban örül . . .

Azután visszatért, az istállóba. Csakhamar indulnia kellett. Még egyszer megvizsgálta lova hevederszíjját, jól szemügyre vette a kantárt, a zablát, — azután a nyeregbe pattant. A próbaalopp alkalmával felkőszönt a két leányhoz, kik látcsővel felfegyverkezve, érdeklő kisérték a felvonulást. *Jeanne* halvány volt, és — mint maga is kénytelen volt bevallani — a nyugtalanság miatt helyét sem lelta; *Renée* higgadtságát megőrizte: *Jaques* lovaglása az ő szemeiben nem volt valami nagy vállalkozás.

La Tape az első akadályt kitünően vette; a másodiknál azonban hirtelen megállt — és kevés hiányzott, hogy lovassa le nem bukott.

Jaques hamarjában nem tudta, mit csináljon. Két dolog között lehetett választania (már ismét!) Vagy néhány lépést visszalovagol és így viszi neki lovát az akadálynak, vagy ott helyből ugratja a falat. Az előbbi több sikerrel biztatott, az utóbbi hatásosabb volt. *D'Eparion* egy pillanatnyi habozás után ez utóbbira szánta el magát. De *Tape* nem felelt meg a belé helyezett bizalomnak; megbotlott hátraesett és maga alá temette lovasát.

A réműlet felkiáltása hangzott az egész löversenyterén és az „oh! oh!” kiáltás töltötte be a tribünöket. Mindenki az akadályhoz rohant, hol a szegény maquis mozdulatlanul, élettelenül

feküdt. Vörös frakkja épen olyan volt mint egy vértócsa.

Hamarjában hordágyat hoztak és a vakmerő lovast abba helyezték. *Jeanne* fájdalma szivettépő volt. A pamlagra borulva keservesen zokogott.

— Istenem! Istenem! Ha meghal!

— Borzasztó! Irtózatos! Hol késik oly sokáig az orvos! Mily rettenetes szerencsétlenség! kiáltá zokogva.

A fiatal leány szerelmét így árulta el.

Renée ezalatt szagos üvegcéjét az elalélt orra alá tartotta; és midőn az megmozdult, nyugodtan, kissé gunyosan szólott:

— Most a nagy jelenet! Mint a szindarabokban szokás: Hol vagyok? — Nincs semmi baj? No hála Istennek! De kedves barátom ha látta volna magát, mikor a lóról lepottyant!

Mulatságos alak volt! Egyszer láttam egy tartalékos tisztet, a kit a lova elragadott! Hej, hogy kuporgott azon a lovon, mily aggodalmas arczzal várta, hogy: no most! no most leszek a földön! Maga is emlékeztetett engem erre a tisztre.

Tényleg mulattató volt! És *Renée* — a jelenlevők általános elszörnyűködésére — jó izüen nevetett; *Jeanne* pedig még mindig keserű könyeket hullatott, a mi viszont általános tetszésre talált.

Jaques-ot édes anyja karján szállították haza.

Az éjet csendesen töltötte, másnap pedig

az orvos megnyugtatta az aggódókat, hogy a fiatal *marquis* néhány nap múlva teljesen talpra áll.

A *marquisné* oda ült fia betegágyához és komoly arczzal így szólott:

— Reményem, édes fiam, most már nem fogsz habozni, tudod magad mihez tartani. A választás nem lehet nehéz. Láthattad tegnap a két leányt; mily őszintén fájlalta szerencsétlenségedet *Ditancourt* kisasszony. Ebből levonhatod magadnak az elhatározásodhoz szükséges következtetéseidet.

— Igazad van, kedves mama és én már határoztam is.

— No és —

— És de *Plessac* kisasszonyt választom, ugyanazt, a ki igen találóan azt jegyezte meg rólam, hogy mulatságos figura voltam és úgy lovagoltam, mint egy tartalékos tiszt! Nekem nem kell az olyan feleség, ki mást se tud, mint pityeregni, kiben nincs semmi lelki erő, semmi higgadtság. *Renée*, — az modern nő; nyugodt, eszes, hidegvérű. Ilyen élettárs kell nekünk az élet küzdelmében. Vegye tehát édes mama a kabátját, tegye fel a kalapját és kérje meg majd *Renée* kezét!

A *marquisné* mélyen elgondolkodva ment ki a szobából. Azon töprengett, milyen másképp volt az ő korában! milyen más volt akkor a nő és milyen tulajdonságokkal kellett akkor birnia, hogy tessék!

ad neki, (Zajos derűtség, éljenzés és taps.) Nem agresszív személyeskedés a czélja.

Szell: Azért adtam czukrot. (Derűtség. Éljenzés.)

Herczeg: Hanem az intendáns, a kit személyesen tisztel, csak arról adott bizonyosságot, hogy milyen egy antitalentum. (Zajos derűtség, taps.) Az intendánsnak szintén hármass jelszavának kell lenni: tapintat, tapintat és tapintat. (Eljenzés.) Színészekkel nem lehet úgy bánni, mint bürokrátákkal. — (Zajos tetszés.) Nero sem bánt így a színészekkel. (Nagy derűtség.) Ha a Jászai esetben Keglevichnek igaza van, még ötször kell így igazának lennie, s akkor tönkre tette teljesen a Nemzeti Színházat. (Zajos helyeslés.) Miután egyébként a Szell-kormány iránt bizalommal viseltük, a tételt elfogadja. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps, az egész Ház üdvözlő a szónokot.)

Rátkay László az országos színész nyugdíj egyesületnek kér segítséget.

Szell Kálmán miniszterelnök az elhangzott támadások ellenében védelmébe veszi *Keglevich István* gróf intendánsát. Kiemeli a gróf elismert tehetségét és színházi ügyekben való tudását. A mi a Jászai-ügyet illeti, az intendáns nem érheti érte szemrehányás. Ő megtett mindent, hogy az ellentéteket békésen rendezze, nem oka, hogy nem sikerült. Az operaház ellen emelt kifogások nem jogosultak, mert a közönség izlését respektálni kell, az ellen nem dolgozhatnak az opera. A Nemzetit pedig nincs ok féltetni.

Herczeg Ferencz személyes természetű felszólalása után *Pichler Győző* beszélt.

Szell Kálmán szólalt ezután újra fel és kijelentette, hogy az országos színészyugdíjintézzel tárgyalásokat folytat a bajok orvoslása tekintetében.

Ezután a színügyi tételt a Ház *elfogadta*. A költségvetési vita holnap tovább folyik.

TAVIRATOK.

Hohenlohe herczeg nyilatkozata.

Berlin, február 23. (Saj. tud. távirata.) **Hohenlohe** herczeg birodalmi kancellár, a német Reichsrathnak az elzász-lotharingiai diktatura-paragrafus körül forgó vitájában érdekes és jelentős nyilatkozattal vett részt. Mindenesetre a legjobb viszonyban vagyunk — mondá — a francia kormányval, de ezen hangulat tartósságára biztosítékok nehezen volnának találhatók.

Viktoria királynő utiterve.

London, február 23. (Saját tud. táv.) A *Reuter-ügynökség* jelenti, hogy hivatalos helyeken a királynő állítólagos utiterve nézve egyes lapokban jelentett hírekre vonatkozólag azt válaszolták, hogy jelenleg lehetetlen valamit közölni a királynő utiterveiről.

Török dolgok.

Konstantinápoly, február 23. (Saját tud. táv.) Érdekeltek körökben azt beszélnek, hogy az oroszoknak az orosz birodalommal határos tartományokban építendő kis-ázsiai vasutak kiépítésére irányuló törekvései a Perzsiával határos területre is vonatkoznak annyiban, amennyiben orosz részről azt óhajtják, hogy a porta a perzsa határra vezető szárnyvonalak tekintetében se lépjen pozitív megállapodásokra mindaddig, míg az oroszok meg nem állapítják a perzsiái vasutakra vonatkozó terveiket, hogy annak idején a csatlakozásokra nézve czélszerűen lehessen megállapodni.

Minthogy az örmény-gregoriánus patriarkátusnak a sziszi katolikosz választására nézve a porta intézkedései ellen emelt óvása hatástalan maradt, a patriarkátus vegyes tanácsa elhatározta, hogy msgr. Hacayan jeruzsálemi püspököt Sziszbe küldi, hogy jelentése alapján határozatot hozhasson a további teendőkre nézve.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 23.

Értse, aki tudja, az angol táviratokat. A mikor nyilvánvaló már, hogy *Roberts* lord manővere a legjobb uton van a teljes fiaskó felé, akkor ma még mindig úgy beszélnek, mintha *Cronje* tábornokot tényleg körülzárták volna, s az most nem tudna szabadulni. A hírek értékét jellemzi azonban, hogy nem beszélnek jelen időben, még kevésbé multban, hanem — jövő időben. Hogy majd mit fog *Roberts* tenni. Tüzérségét koncentrálja majd és avval bombázza majd *Cronje*t, aki majd el fog veszni.

Csak hogy ehhez *Cronje* is hozzászól, még pedig nem majd, hanem éppen mostanság és pedig az erő és ügyesség látható jeleivel, s a fölényben maradás biztató reményével.

Egyebekben a hadügyminiszteriuménál sokkal őszintébb ma a *Standard* színeskedése. Ez az újság, legalább félig-meddig sejteti, hogy a burok dolgai nem mennek olyan rosszul, mint *Londonban* szeretnék, s csak vigasztalásképpen mondja, hogy „akármit tesznek is a burok, ügyük még sem győzhet.” És továbbat felszólítja őket, hogy hagyják abba a küzdelmet, hiszen jó híreket már megállapították, s többet úgy sem érhetnek el. — Szépek az elismerő szavak, de aligha lesznek elég meggyőzők a burokra ahhoz, hogy érettük letegyék a fegyvert.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, február 23.

A reggeli lapok a következő tegnapi keletű fokvárosi táviratot közlik: *Cronje* 24 órai fegyverszünetet kért a halottak eltemetésére. Azt válaszolták neki, hogy vagy végig kell küzdenie a harcot, vagy föltétlenül adja meg magát. *Roberts* lordnak egy távirata szerint a *De Beers*-bányák megnyitása körülbelül 10 nap múlva várható.

London, február 23.

A *Reuter-ügynökség*nek jelenti *Hardeberg-Drift*ből 20-iki kelettel: *Cronje* nagyszerű éjjeli elvonulása *Magersfontein*ből, noha eleinte sikeres volt, úgy látszik alighanem mégis szerencsétlenül fog végződni. A burok főhadereje a *Modder* folyó medrének egy rejtékhelyén, a melyet az angol tüzérség dominál, el van zárva. A vasárnapi események arról tettek tanúságot, hogy az ellenség, noha elfáradt és kimerült, mégis vitézül tartja magát. Az angol gyalogság elővédje megszállta a driftet és sikerült az ellenséget bekerítenie, a mely az egész vonalon hősiiesen harczolt. A gyalogság támadást intézett a tábor ellen, de a támadás nem sikerült. A buroknak néhány kocsija tüzet fogott. A tűz fénye lehetővé tette az angol tüzérségnek és gyalogságnak, hogy késő éjszakáig iszonyu tüzelést folytasson a burok tábora ellen.

London, február 23.

A *Daily News*-nak jelenti 21-iki kelettel: *Cronje* tábornok, a kinek haderejét 8000 emberre becsülik, előbb visszautasította az angoloknak azt a követelését, hogy föltétlenül adja meg magát, később azonban követeket küldött az angol táborba azzal a jelentéssel, hogy meg akarja adni magát. Erre azt válaszolták neki, hogy jöjjön az angol táborba. *Cronje* ezt a követelést visszautasította azzal a megjegyzéssel, hogy föltreértették, mert ő harczolni akar mindhalálig. Erre az angolok újra megkezdték a tüzelést.

Páris, február 23.

A *Petit Bleu* jelentése szerint *Krüger* felesége veszedelmesen megbetegedett.

London, február 23.

A *Times* katonai munkatársa mai cikkében azt mondja: Az a siker, a melyet elértünk s a melyre soká türelmesen vártunk, ne feledtesse velünk azt a sok akadályt, a melyet még

le kell győznünk. Minden a mellett szól, hogy a háborút minél gyorsabban be kell fejezni, a mihez azonban kétségtelenül újabb erőfeszítés és több csapat szükséges.

A *Standard* ezt írja: Akármit tesznek is a burok, ügyük mégsem győzhet. Noha tiszteljük kitartásukat és bátorságukat, a melylyel vesztett játékokat játszá, mégis sajnálnunk kell, hogy nem látják be, hogy jóhírük érdekében eleget tettek.

London, február 23.

A *Morningpost* azt írja, hogy *Roberts* lord, a ki egykor maga is tüzérségi tiszt volt, tüzérségi támadással akarja a döntő diadalt kieroszakolni. Koncentrálni fogja tüzérségét, s hat-nyolcz üteggel előbb egyik, azután másik ponton fogja bombázni *Cronje* hadállását, míg nem arra kényszeríti, hogy vagy megadja magát, vagy a minden reménység nélkül való kitorésre szánja magát.

London, február 23.

A *Reuter-ügynökség*nek jelenti *Ardenberg*ből e hó 23-áról:

Roberts lord tegnap a *Cronje* táborát támadó csapatokhoz érkezett. Mindjárt megérkezése után *Cronje* huszonnégy órai fegyverszünetet kért. Ezt a kérést azonban az angolok visszautasították. Remélték, hogy *Cronje* belátja helyzete reménytelenségét, s megadja magát. Ez azonban nem történt. Délután újra bombázni kezdték, és semmi sem vallott megadásra. Mikor néhány hajóágyu és a tábori tüzér-ütegek működésbe fogtak, rettenetes pusztítást végeztek.

A *Daily Mail* jelenti szerdai kelettel: *Cronje* délben 12 órakor fegyverszünetet kért, de nem kapott. Később küldöncöket küldött, a kik bejelentették, hogy megadja magát. Tábornokunk erre azt üzenté, hogy jöjjön át táborunkba. *Cronje* elutasította ezt avval, hogy félreértették, mert ő mindhalálig tovább harczol. Erre ismét megindult a tüzelés. Több burkocsit felgyújtottunk, s éjjel is folytattuk a tüzelést.

Hétfőn éjjel hét burkocsit megkísérelte, hogy vonalainkon áthatoljon. Egy kivételével, a kinek sikerült átjutnia, a többieket mind elfogtuk, a vezérüket lelőttük.

Egyik ezredünk bátor rohamot intézett *Cronje* ellen, de *óriási veszteséggel visszautasított*. *Mac Donalt* tábornok megsebesült.

London, február 23.

A *Reuter-ügynökség* részletes jelentése azt írja a *Cronje*val vívott csatáról, hogy a burok már vasárnap teljesen be voltak kerítve. Az angol highlander-dandár iszonyu puskatüznök volt kitéve. Egész nap hason fekve harczoltak. Iszonyu szomjúságot kellett kiállaniok. A lövöldözés csak éjjel szünetelt, mert addigra mindkét fél teljesen kimerült. Szökevények állítása szerint a burok maguk unszolták, majd kényszeríteni is próbálták *Cronje*t, hogy adja meg magát. Hétfőn reggel az angol gyalogság és tüzérség bevette az ellenséges hadállást, erre következett *Cronje* fegyverszünet kérése, a mire *Roberts* és *Kitchener* lord teljes megadást kívánt. A megadás hírére *Kitchener* már utban is volt *Cronje* táborába, mikor értesítették, hogy a megadás nem igaz és *Cronje* folytatja az élet-halálharcot. Erre új koncentrált tüzérségi harc következett.

London, február 23.

Ladysmithből jelentik: A burok a Bulvena hegyen álló nehéz útegeikkel 48 órai hallgatás után újra elkezdtek a város bombázását.

Brüsszel, február 23.

A ladysmithi bur főtáborból jelentik, hogy ott azt hiszik, hogy az angolokat sikerült újra visszaverni a Tugelán. Az angolok vesztesége igen nagy, a buroké egészen jelentéktelen.

Brüsszel, február 23.

Hétfőtől szerdáig folyt a heves harc Ladysmith alatt a burok és angolok között. A burok erősen biznak abban, hogy az angolokat kiverik hadállásaikból. Az angolok az éjjel átkeltek a Tugelán, de nagy veszteséggel kellett visszavonulniuk.

A Reichsrath legujabb botránya.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 23.

A Reichsrath megkezdte az elmaradhatatlan botránycsinálást. Természetesen antiszemita jellegű volt a piaci komédia, a melyet produkáltak. Es természetesen folytatása is lesz, holnap is, meg azután is, a hányszor a Reichsrath ülésezik. Mert ezek a botrányok odaát az egyetlen parlamenti tevékenység.

Az ülés az elnök elleni támadással kezdődött. *Schönerer* hevesen támadta azért, mert az ülés kezdete 11 órára volt hirdetve és mégis csak 12 órakor nyitotta meg. Páratlan tapintatlanság és visszaélés ez a Ház tagjainak türelmével.

Író közbeszól: Egy szót sem tud felhozni az elnök mentiségére.

Hosszu idő telt el, míg a nyugalom valamennyire helyreállott, s a jegyzők hozzáfogtak az iratok felolvasásához. Több interpelláció van bejelentve amiatt, hogy a Reichsrath-tal egyidejűleg a tartománygyűlés is ülést tart.

Wrabec szabadelvű képviselő nagy zajban szólal fel. Alig lehet a szavát hallani. Szüntelen zugják felé:

— Tartsák be a szájukat.

Schönerer visszavág: Ez szemtelenség. Hallgassanak a keresztény szociálisták!

— Ne nevetesse ki magát! — kiáltják neki vissza.

Wienes Laweck képviselő közvetlenül **Wrabec** elé áll és úgy kiáltotta neki:

— Ugy-e, mert a zsidók akarják, azért tetszik. Maga zsidó-szolga!

Az antiszemita kabátjánál fogva rángatták **Laweck**et el, de az nem mozdul **Wrabec** elől és tovább ordít.

Wrabec folytatja beszédét. A parlament ülésein — ugymond — kötelessége minden képviselőnek jelen lenni, ez azonban lehetetlen, ha a tartománygyűlés vele egy időben tart ülést, mert 38 Reichsrathbeli tag benne van a tartománygyűlésben is. A képviselőház napirendjén igen fontos tárgyak vannak, a tartománygyűlés ellenben a községi választási törvényt tárgyalja, a melylyel várni is lehet.

A keresztény szociálisták és szociáldemokraták itt nagy zajt csaptak.

— Nem akarok most indítványt tenni — folytatta **Wrabec** — mert az elnök kivitt annyit, hogy a tartománygyűlés felfüggesztette két órára ülését.

Laweck ismét neki támadt a szónoknak. **Liechtenstein** herczeg csillapítani akarta, de ez sehogy sem sikerült.

Wrabec: Az elnök köteles jövőre gondoskodni, hogy a képviselőház és tartománygyűlés egyidejűleg ne tárgyaljon.

Elnök: A helytartó azt mondta, hogy a tartománygyűlés nem halaszthatja el ülését.

Schönerer: Miért nem jön a helytartó maga ide?

Stransky kéri, hogy a bányásztrájkokra vonatkozó interpellációját tárgyalják előbb, azután térjenek csak át az ujonczmegajánlási javaslatra. Névszerinti szavazást kér. Ezt pártolják a csehek, délszlávok és őt **Schönerer**-párti.

A szavazás előtt újra kitört a zivatar.

Steiner a liberálisokat vadul szidalmazta. Elmondta őket csalóknak, ajánlotta nekik, hogy menjenek a pokolba. — **Kronawetter** és társai a csuf szidalmakra felhevülve, mint az eszeveszettek, szaladtak ide-oda. Csoportok támadtak, a melyek szenvedélyesen állottak szembe a botránycsinálókkal. Fütty, padok verése, szidalmazás hallatszik és semmi egyéb.

— Piszkos zsidó! Le a zsidóval! Csirkefogó gazemberek! — ezeket a parlamentáris kifejezéseket tudják a gyorsírók csak feljegyezni.

Végre nagy nehezen szavazásra került a dolog, s az ujonczozási javaslatot vették tárgyalás alá.

SZINHAZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Napoleon öcsém, bohózat. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délutá: A dolovainábobleánya, színmű; Vizvári Mariska vendégfelléptével. Este: Napoleon öcsém, bohózat. (Páratlan bérletszűnet.)

Napoleon öcsém.

— Bemutató előadás. —

A fővárosi bírálat azt mondta, hogy **Napoleon öcsém** szípközlik a szellemről, hogy a nagy **Sipulus** és a kis **Gutius** együttesen a magyar bohózat-irodalom kitünőségei és hogy ez a **Napoleon öcsém** remekmű, melyben az egyes lenesték el a francia mesterek manírjait, ötleteit, technikájának titkait.

A fővárosi bírálat előtt feltétlenül csak akkor hajolunk meg, ha feltétlenül igaz is az, amit ír, és ha nem befolyásolja a bírálatot sem pajtáskodás, sem a czéhhez való tartozás. De ebben az esetben úgy **Sipulus** értékét és becsét, mint **Gutius** ügyességét kellőleg respektálva, merem azzal a hatalmas áramlattal szemben is kimondani teljes őszinteséggel és nyíltsággal, hogy a fővárosi bírálat ez egyszer túllőtt a célon, midőn **Napoleon öcsém**nek olyan nagy jelentőséget tulajdonított.

A mese nagyon kopott és ebben az évadban előadott francia trágárságok között számtalan ügyesebb és szellemesebb variációban láttuk ugyanezt, az alakok nagyobbára hülyék és nagyon olcsó dicsőség ez, ha hülye emberek hülyeségével akarunk mulattatni és nevetelni.

Nem tévesztjük szem elől a bohózat jellegét, nagyon jól tudjuk, hogy a bohózatban sok meg van engedve, de ezzel a szabadsággal, ezzel az örületes törvénnyel visszaélni még sem lehet. Már pedig a **Napoleon öcsém** lehet bolondos gyerek, és hülyeségével nevetett ugyan, de csak mérsékelt mulatságot szerez.

Az előadás az átlagos sikernél nem tudott nagyobbat produkálni és elég legyen az, hogy **Pintér** remek alakítást mutatott be és ha **Budapest**en a sugó mentette meg a darabot, nálunk **Pintér** hizeleghet magának ezzel az eredményvel. **Pethes**, **Andorffy**, **Harmath**, **Mezey** és **Szép Olga** szintén ügyesen oldották meg feladataikat.

Carolus.

* **A tanuló ifjuság a színházban.** A cím után ítélve azt hinné az olvasó, hogy valami klasszikus, vagy hazafias darab van készülöben, melyre a tanuló ifjuság csoportosan fog elmenni és mindenestre szabad jeggyel. Ez oly természetes valami, hogy másra senki sem gondolhat. De nézzük csak, mikor esett meg ez a „természetes valami“ itt Aradon? Talán soha sem, vagy talán igen régen, amikor — mint

mondani szokták — más világ volt még. Egy szóval a fenti cím tulajdonképen azt jelenti, hogy a tanuló ifjuság a mondott értelemben nem jár színházba. Jut pedig mindez eszünkbe abból az alkalomból, hogy a márczius 15-iki ünnepélyt előkészítő bizottságban ma szóba került, hogy a tanulók az ünnepi diszeloadáson, amennyiben lesz ilyen, részt vegyenek. Lerre nézve fel fogja a bizottság szólítani az igazgatót, hogy bocsásson ingyenes jegyeket az iskolák rendelkezésére; esetleg gyűjtés által szerzik meg a jegyek váltására szükséges pénzt. A tárgyalás folyamán **Benedek** Arpád szóba hozta, hogy nemcsak most, de máskor is, gyakrabban is lehetővé kellene tenni a tanulóifjuságnak, hogy az említett szindarabokat megnézhesse. Hogy mi módon, kinek az áldozatkészségéből, ez a megoldásra váró kérdés, mely igen erős kapcsolatban van a fiatal nemzetségnek a hazafiasságban s a józólésben való nevelésével. — Talán a nevezett hazafias bizottság, meg a színügybizottság úgy együttesen tudna tenni valamit ebben a dologban. (*)

* **Lind Marcella** hangversenyére a jegyek legnagyobb része már elfogyott, a még megmaradt és kinem váltott jegyek átvehetők a hangverseny rendezőjénél, **Révész** Nándor könyvkereskedésében.

A szabadság napja.

— Márczius 15. ünneplése. —

Arad, február 23.

Az elmúlt idők legszebb emlékének márczius 15. az ünnepnapja. A tavaszi levegőben, melyben a világ évenkénti megújulásával szellő susogásból alkotott versek járnak, e napon hallhatók lesznek a himnuszok, meghallják azok, akik a szabadságot szeretik.

Ez a tavaszi szellő már megindult: közeledik a szabadság születésnapja, márczius 15. A levegőben járó himnuszokat meghallották ebben az esztendőben is és készülnek már a márcziusi ünnep megülésére.

Az egész országban ünnepelnek s megemlékezik márczius 15-ről **Aradvárosa** is, melynek, ha a szabadság-téri szoborra tekint, annyi oka van a gyászra. Most a szobor előtt örömmel ünnep lesz, büszkélkedő, napfényes a múlt idők hozzánk törő ragyogásától...

A nemzeti ünnepeket rendező bizottság a márczius 15-iki ünnepély előkészítésére ma **Kovács** Vincze elnöklete alatt népes ülést tartott, hol az elnök előterjesztette a tervezetet. A nap előestéjén **fáklyás takarodó** lesz, 15-én délelőtt ünnep a **városházán**, honnan zeneszóval a **vértanu-szoborhoz** vonulnak. Az ünnepély programját a bizottság a következőképen alapította meg:

A városházán:

Dal. Előadja a **tanítóképezde** növendékeinek énekkara.

Nemzeti dal. Szavalja **Pethes** Imre, az aradi színház tagja.

Emlékbeszéd. Tartja **Szondy** György tanítóképezdei tanár.

Dal. Eneklük a tanítóképezde növendékei.

Záróbeszéd. Tartja **Varjassy** Arpád, a Kölcsey egyesület elnöke.

A szobornál:

Enek. Előadja a „Szárnyaskerék“ dalkör. **Ferch** Odön karmester vezetése alatt.

Hazafias költemény. Szavalja **Záray** Jenő, IV. éves tanítóképezdei növendék.

Ünnepi beszéd. Tartja **Benedek** Arpád hirlapíró.

Enek. Előadja a „Szárnyaskerék“ dalkör.

A szobor megkoszorúzása **Kovács** Vincze be-

záró szavai kiseretében.

Az ülés folyamán **Benedek** Arpád megzivelendő indítványt tett. Ugy szeretné látni, hogy a nap ünnepelt központját az öreg honvédek tisztos gárdája képezze; széleskörű gyűjtést kellene indítani ez alkalomból az 5 ja-

vukra. Nagy részt kell adni a nép ünnepléséből a tanuló ifjuságnak, magában az ünnepeben, meg a színházi diszeloadásban is.

Az elnök megnyugtatta szólót, hogy mindent el fog követni a kívántakra nézve. Az öreg honvédek részére való gyűjtés nem vezet célra, hanem majd gondoskodik róla, hogy az ifjuság összeállva segítsen ezen.

Rieger Imre pártolja, hogy a tanuló ifjuság teljesen kivegye részét a szabadság ünnepéből. Helyesli az elnök eljárását, hogy, mint a programból látja, az ünneplés módjában nem szakítottak a tradíciókkal.

A tanácskozás véget érve, teljes megelégedéssel s az ünnep sikerét biztosítva oszlott szét a bizottság.

Följelentés Egan ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 23.

Egan Ede ügye megint felszínre került. Sőt mondhatni, hogy a dologban bizonyos fordulat állott be.

Történt ugyanis, hogy napokkal ezelőtt, mikor Egan visszahívásáról volt szó, a Nemzeti Kaszinóban mozgalom indult meg, hogy az állásától fölmentett miniszteri biztos tiszteletére egy nagyszabású bankettet rendezzenek. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter értesülve a mozgalomról, minden áron megakadályozni kívánta azt, s így történt, hogy Egan visszahívása helyett tapintatosabbnak találta az ügynek kiméletes módon való elsimítását.

Az országgyűlési néppárt azonban nem tartja elveivel megegyezőnek az Egan-ügy elsimítását, hanem elhatározta, hogy a költségvetési vita során Buzáth Ferenczel egy magasztaló beszédet mondhat a miniszterl biztos érdekében.

Erre a beszédre nem marad el a válasz, mert Nyegre László képviselő, aki szintén jelen volt a nevezetes munkácsi gyűlésen, Egan érdemeit — hír szerint — leszállítja egy kissé, amennyiben kimutatja, hogy a kormány Egan előtt is éppen úgy dolgozott a ruthének érdekében, mint most és a miniszteri biztos semmi új dolgot nem csinált.

Igy tehát a szerencsétlen ügy nem-sokára megint szóvá tétetik a képviselőházban.

Az Egan-afférben egyébként ma is történt egy kis új dolog. Dr. Kis Lipót és társai ugyanis Hammersberg Jenő br. koronaügyésznél bünyenítő följelentést tettek Egan Ede ellen a munkácsi beszédben foglalt felekezeti elleni izgatás miatt.

A magyar-német szinigazgató.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 23.

A pozsonyi színházról hozott tegnapi közleményünkre vonatkozólag egy könyvatos lap ma az alábbiakat írja:

Már-már unalmassá kezd válni az a herce-hurca, mely egyrészt a pozsonyi színház vállalkozó-igazgatója és az Országos Színész-Egyesület között folyik.

A beavatottak előtt ismeretes dolog, hogy a pozsonyi színház jelenlegi vállalkozó igazgatója, csak hogy a pozsonyi színházat megkapja, vállalkozott arra, hogy Pozsonyban felemás magyar és felemás német előadásokat fog tartani. De amikor ajánlatát megtette, nem számolt az-

zal, hogy ha egy színházban két társulattal tartanak előadást, a kiadások megkétszereződnek a nélkül, hogy a bevételek is megduplázódjanak.

Ebből eredt az a hajsza, amelyet Pozsonyban az országos színész-egyesület ellen indítottak.

A nagy hajsának az lett a vége, hogy a pozsonyi színház vállalkozó igazgatóját nem mentették fel az országos színészegyesülettel szemben elvállalt kötelezettségei alól s Pozsony városának tapintatos módon tudtul adták, hogy Kolozsvár városához hasonlóan a pozsonyi színházat az országos színészegyesülettől mindenben függetleníteni fogják, ha a város a többek között beleegyezik abba, hogy: a kormány Pozsonyban a város költségére színházi intendatúrát állít fel. — S amikor Pozsonyban megtudták, hogy az intendatura évenként vagy 40 000 koronával fogja a várost terhelni, abba maradt az intendatura, s a városi hatóság csakis helyeselhető nyugalommal várja, hogy az a bizonyos kő hogyan is fog a kutból kikerülni.

Mint hogy a pozsonyi színházügy a pozsonyi német sajtó folytonos hecczelése folytán már nagyon is kiélesedett, világos, hogy mind ennek eredete oda vezethető vissza, ahonnan kiindult — a színház vállalkozó igazgatójának agitációjára.

Véleményünk szerint legcélszerűbb volna, ha a belügyminiszterium a pozsonyi színház vállalkozó igazgatójával azért, mivel egyik fegyelmi vétséget a másik után követte el, s elvált kötelezettségeinek nem felelt meg, az általános rend és fegyelem érdekében és intő például a koncessziót nem ujtaná meg.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 24. Alarczosbál Uj-Aradon. — Az aradi ösz-szes asztalossegédek táncvizsgálma (Vass szálloda). — A brádi fiatalok alarczos bálja (Hungária-szálló). — A waggonyári magyar munkások dalkörének hangversenynyel egybekötött táncvizsgálma (Központi szálló). — Buday Ida tánciskolája növendékeinek táncvizsgálma. (Fehér Kereszt.) — A soborsini tisztviselők táncestélye (Arany Szarvas.) — Honvédaltisztek táncestélye Vári-söracsarnok.

Február 25. A nagy-buttyini szegény gyermekeket felruházó egyesület műkedvelő színelőadással és társasvacsorával egybekötött táncestélye (Kaszinó). — A gyoroki önkéntes tűzoltókar táncvizsgálma.

Február 26. A filharmonikusok tréfás estélye (Fehér Kereszt.) — Táncvizsgálom Paulison (Nagyvendéglő).

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tisztá kaszinóban 1/2 órakor.

Március 3. A mérnök- és építész-egyesület táncmulatsága (Központi szálló). — Táncestély Pécskán (Hellerszálloda.)

(=) A filharmonikusok tréfás estélye iránt az egész városban roppant érdeklődés nyilvánul. Ezt a nagy érdeklődést — legjobban igazolja az a körülmény, hogy jegyeket tényleg alig lehet már kapni. A tréfás estély iránt különben a tánckedvelő közönség is nagyon érdeklődik. A hangverseny utáni bálon — a mint már közöltük — nemcsak cigányzene, hanem katonazene is lesz.

(=) Táncestély Pécskán. A pécskai Hellerszállóban márczius hó 3-án táncszal egybekötött jótékonycélu műkedvelői előadást rendeznek, melynek műsora a következő: Nyitány. Valse brillante, par Jules Schulhoff. Előadják D. zsa Dezsóné urnő és Rosenfeld Melanie k. a. Box és Cox. Vigjáték egy felvonásban. Előadják: Reiner Adolf ur, Halnay József ur, Iritz Ella k. a. Czigány táncz, Behrtől. Előadja zongorán: Babits Vilmoska k. a., a Schreyer conservatorium növendéke. Népdalok, hegedűn előadja: Barbura Szever ur. Göre Gábor bíró ur notái. „Hull a levél” Káldy Gyulától „Aroddal” Hugentottákól. Éneklő: Herczeg Róza k. a. a Schreyer conservatorium tanítónője; zongorán kíséri: Rattkay Margit k. a., a Schreyer conservatorium tanítónője. Személyjegyek ára 2 korona, családjegy 5 korona.

A gmundeni Napoleon.

— Egy lelencz története. —

Arad, február 23.

Most, folyó hó 20-án kísérték utolsó útjára Gmunden város legérdekesebb lakosát.

A szegények házában folyó hó 18-án Gmunden egyik legrégibb lakosa halt el, Tisch Ferencz. Ez a Tisch Ferencz életében sok viszontagságon ment keresztül! Részbe volt az emberi élet örömeiben, de átszenvedte az emberi élet keserőségeit is.

A napoleoni háborúk idejében 1817-ben — úgy mesélik Gmundenben — átvonuló francziák egy gyenge csecsemőt, fiugyermeget hagytak a „Hotel Schiff” egyik kis szobájában. A szálloda akkori tulajdonosa az asztalon talált beteges kinézésű csecsemőt magához vette s nagy szeretettel ápolta. A szállodás és neje minden követ megmozdított, csak hogy valamiképp kikütsassák a csecsemő szüleinek nevét. Minden igyekezetük kárbaveszett, mert a lelencz eredete sűrű homályban maradt. Mivel azonban a jó embereknek nem volt gyermekük, magukhoz vették a kicsikét s mivel egy asztalon találták, a „Tisch” nevet adták neki s későbbi éveiben nagy gondnal neveltették.

A mint azonban a fiucskából felnőtt fiatal ember lett, az arca roppant módon kezdett hasonlítani I. Napoleonra, a nagy francia császárra. Egyszer egy öreg francia invalidus átutaztában leszállott a „Hotel Schiff”-ben. A mint megpillantotta a fiatal Tischet, a Napoleonra feltűnően hasonlító arcz annyira megindította, hogy zokogásba tört ki. Az öreg francia invalidussal való találkozás azonban végzetessé vált a fiatal emberre. Azon naptól kezdve állandó ideája volt, hogy ő a nagy korzikainak egy ivadéka.

Midőn 1848-ban nevelő szülei elhaláloztak, Tisch maga vette át a szálloda vezetését s így gazdag ember lett belőle. Sok menekültnek adott a forradalmi időkben jó szívvel menedéket és ellátást.

Sokáig jól is ment a dolga, mert a szálloda nagyon keresett és jövedelmező volt. Azonban furcsa passziói, s az a rögeszméje, hogy ő Napoleon-ivadék, sok drága pénzébe került Tischnek. Azonkívül szenvedélyes gyűjtő volt. Szobája mindig telve volt érdekes és becses ritkaságokkal, melyeknek gyűjtése azonban nem csak pénzt, hanem idejét is nagyrészt elrabolta.

Lassan-lassan annyira megrosszabbodtak anyagi viszonyai, hogy kénytelen volt a szállodáját eladni. Ő maga családjával ekkor Stájerországba költözött át, hol napjait csendes visszavonultságban töltötte.

Tíz év óta pedig a gmundeni szegények házában töltötte el napjait. Ebben a menedékházban lévő szobáskája érdekes képet nyújtott; művészi, zseniális izléssel voltak ott elrendezve mindazok a csecse-becsék, ritkaságok, melyek mint a szép napok emlékei vették körül.

Magas kora és szegénysége daczára, nagy sulyt fektetett a tiszta, csinos megjelenésre. Lelkes barátja volt a zenének is. A világ minden kincséért sem mulasztott volna el egy hangversenyt sem, a melyet a fürdő esplanadóján tartottak.

Az idegeneknek feltűnt sokszor az öreg emberke, marciális érdekes arczával és erősen kifent bajuszával, ki nyáron egy régi módi sárga napernyő alatt nagy büszkén, mint való-ságos császári ivadék sétált fel és alá a napsütötte utczákon.

Jauner — öngyilkos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 23

Jauner Ferencz lovag, a bécsi Carl-Theater igazgatója ma délelőtt igazgatói hivatalában föbelötte magát és azonnal meghalt.

A szerencsétlen embert anyagi romlása kergette a halálba. A legváltozatosabb művészi mult omlott evvel a revolver lövéssel össze. Voltak idők Jauner életében, mikor a legmagasabban állott, a mit művész ember az ő körében elérhet: mint színművész, mint rendező a legnagyobb sikereket aratta, megtették érte a bécsi opera igazgatójának. Voltak idők, a mikor a legmélyebben sújtotta a sors, a hogy embert csak sújthat: a Ring színház leégése után — akkor annak volt az igazgatója — fogházba került. Ezt is kiheverte Teremtett magának új existenciát, új munkakört. Most a Carl-színházat vezette. Sok szerencsétlenséggel. Anyagi zavarokkal küzdött nap-nap után. Ma végre nem állotta tovább, az utolsó megoldáshoz folyamodott — föbelötte magát.

A revolver, a mely a szerencsétlen művésznak az utolsó szomorú szolgálatot tette, már bizonyos multa hivatkozhatik a Jauner-családban. A második ember az, a kinek segít a számadásait megoldani, a mikor azok teljesen összekavarodtak. Második Jauner az, a ki evvel a revolverrel lett öngyilkos. És pénzért, mindig csak pénzért osztott vért s szerencsétlen fegyver.

A *Nieder-Oesterreichischer Escomtbank* igazgatója volt Jauner öccse néhány év előtt. Bajai támadtak egyszer a pénzekkel. A bank pénzéből nagy összeg, százezrekre menő, elveszett a kezén. Hogy kiderült, a revolver segített elintézni a nagy bajt. A bankigazgató Jaunert egy nap halva találták.

Ma meghalt a másik is. Senki sem sejtette, senki se gondolta még az utolsó perczen sem, míg egyszerre csak a revolver dörrenését s egy tompa zuhanást hallottak a színház igazgatóságában az emberek. — Mire a szobába rohantak, már halott az, a ki egy percczel előbb még utasítást adott, mit hogyan intézzenek.

Tegnap délután még ebéden volt Jauner. Vidám volt és jó kedvű, ebéd után elment a Carl-színházba, onnan haza hajtatott. Lefeküdt, a rendes időben felkelt, s újra irodájába ment. Egészen rendesen kezdődött a napja. Fogadta vejének látogatását, a ki részt vett vele együtt a színház igazgatóságában. Azután két színész kereste fel, a kikkel hosszabb ideig beszélt. Majd a színházi iroda hivatalnokja jött hozzá Evvel valami üzleti tranzakciónál tárgyal. A hir, a melyet hozott a hivatalnok, kellemetlen lehetett Jaunerre nagyon, mert egyszerre rendkívül idegessé tette.

A hivatalnok is távozott és Jauner magára maradt. Ekkor *Schönerer*, a helyettes igazgató, a kinek hivatalos helyisége Jauneré alatt volt, egyszerre tompa zuhanást hallott a feje felett. Ijedten rohant fel, s mire az ajtóhoz ért, rémülettől reszketve jött ki a szobából egy színész, a ki tudatta a helyettes igazgatóval, hogy Jauner megölte magát.

A színházban épen próba volt. Egy perc alatt hire futott az öngyilkosságnak, s a színészek között kínos lehangoltság és aggodalom támadt. Mindenki tudta, hogy pénzügyi bajok vitték a direktort a halálba és sejtik, hogy e perctől fogva kenyerük sem biztos.

Jauner karosszékeben ülve lőtte magát főbe. Jobb halántékához szorította a revolvért s úgy sütötte el. Azonnal meghalt. Karosszékeből levágódott a szoba padozatára — és avval

vége volt mindennek. Mindennek, a mi szép volt és jó volt és a mi csunya és rossz volt az ő ellentétekben tobzódó életében.

Eletét röviden ez a pár sor mondja el:

Jauner Ferencz lovag Bécsben született 1834-ben, hírneves művész családból. Husz éves korában lépett föl először a Burg-színházban, aztán Németország több városában játszott és énekelt. 1871-ben visszatért Bécsbe a Karl-színházhoz, melynek egy évvel később (Ascher visszavonulása után) igazgatója lett. Ebben az állásban 1878-ig működött a legnagyobb sikerrel.

Több alkalommal, főleg udvari előadások alkalmával, mint rendező, olyan hírnévre emelkedett, hogy 1878-ban megtették a császári opera igazgatójának, ahol ő adatta elő egyebek között a Nibelung-cyklust is.

1881-ben a Ring-színháznak lett igazgatója. Ennek az évi december 8-án történt szomorú emlékü leégése után többrendbeli mulasztás miatt őt is bevádolták és több havi fogságra ítélték. Ezután három esztendei visszavonulásban élt, de azután újra csak visszavágyott a színházhoz és a Theater an der Wien társigazgatója lett; 1895. elején megvált Bécstől és Pollini színházigazgató hívására, mint annak társa, Hamburgba távozott. de nemsokára visszatért és öt évre kibérelte a Karl-színházat, mi akkor egész forradalmat idézett elő a művészvilágban.

Jauner a 70-es években és a 80-as évek elején Budapesten is vendégszerepelt.

Csalás Lucaciu nevével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Erdekes csalást fedezett fel az aradi rendőrség. Nyomára jött annak, hogy Aradon és a környéken hosszabb idő óta gyűjt a románság körében, hazug célra egy szélhámos, ki, hogy a dolga sikerüljön, a hírhedt *Lucaciu unokájának adta ki magát*.

A csaló *Lucaciu* Liviusz néven kopogtatott be a Maros menti román intelligencia házaiba s azon a czimen, hogy Németországban folytatandó tanulmányaira nincs pénze, adományokat gyűjtött. Szavainak hitelt adtak s mindenünne kisebb-nagyobb összegű pénzzel távozott, úgy, hogy egyedül Aradon 600 koronánál többet szedett össze. Hogy Dévától kezdve, honnan gyűjtési expedíciója kiindult, mennyit zsebelt be, nem tudni. Az utóbbi napokban a *Viktoria*, aradi takarékpénztárát és a *Tribuna Poporului* szerkesztőségét is becsapta ily módon.

A rendőrség úgy csipte el, hogy a gyűjtő ma bement a városi bejelentési hivatalba és ott román czimek után tudakozódott. Bizonyára kifogyott már a czimekből és a pénzből s ez hajtottá e lépésre. A bejelentő hivatalban gyanusnak találták s jelentést tettek a kihágási bírónak. *Greén* Nándor alkapitány kihallgatta s nyomban látta, hogy csalóval van dolga. Mindenek előtt a gyűjtés iránti hatósági engedélyt kérte tőle, melyet azonban nem tudott előmutatni, csupán gyűjtőive volt, melyet, állítólag, a dévai gör. kel. plébános, írt meg számára, mindjárt 20 koronával meg is nyitva a gyűjtők sorát.

A kihágási bíró kérdésére *Lucaciu* Liviusznak mondta magát, mire *Greén* alkapitány megkérdezte tőle, hogy a szüleit hogy hívják. *Lucaciu* ur egy ideig hallgatott, majd kivágta:

— Az apám *Nass Hermann*, anyám meg *Nass Háni*.

Ezzel azután le volt leplezve s bevallotta, hogy hamis levelet hssznál. *Nass Hermann*nak, hívják, 24 éves és nem is görög keleti, hanem

izraelita vallású. *Lucaciu*val egyáltalában semiféle rokoni összeköttetésben nincs. Kendermezőre való, hol az apja regále bérlő. Magának ugyanott kisebb szatócsüzlete volt, mely nem ment s így a gyűjtésből akart megélni. Ez sikerült is neki, amennyiben hosszabb idő óta a gyűjtés az egyedüli keresetforrása. Tisztán beszél románul, mit otthon, a Szilágyságban tanult.

A kihágási bíró hatósági engedély nélküli gyűjtésért 8 napi elzárásra, hamis név használatáért pedig 50 forint pénzbírságra ítélve, mely utóbbit 3 napi elzárással válthat meg. Fogságának leülése után eltoloncolják illetőségi helyére.

HIREK.

— A király ma délután 1 óra 31 perczkor kíséretével külön udvari vonaton Budapestről Gödöllőre utazott vadászatra. O felsége még ma este visszatért a fővárosba s ide 7 óra 30 perczkor érkezett meg.

— Miniszteri kiküldöttek Aradon. Ismeretes, hogy Aradmegye és a belügyminiszter, a megyei kórház *betegápolási díjai* ügyében hozott határozatot, mely a díjakat az eddiginél magasabbra emelte, úgy döntött, hogy azokat még *alacsonyabbra szállította le*. A megye törvényhatósága erre felirt a miniszterhez, hogy az ő számadásai tévesek, s a kórház kiépítésébe fektetett nagy tőkére sehogy sem felelhetnek meg a megye jogos igényeinek. A belügyminiszter a kérdés tisztázására leküldte *Rais* Gedeon miniszteri osztály tanácsos, egészségügyi felügyelőt és *Pájer* Gézá, a miniszteri számviteli osztály főnökét, kik ma megérkeztek Aradra s résztvettek a kórház-bizottság ülésén. A délután folyamán *Posgay* Lajos dr. városi főorvos és *Virágh* Lajos főmérnök kalauzálása mellett megtekintették az aradi vízvezetési műveket.

— Az aradi közjegyzőség. Közjegyzői kinevezés aligha okozott még nagyobb gondot egy kormányának, mint ezuttal az aradi. Hónapok óta folyik az elkeseredett küzdelem, miközben egyik-másik jelölt már-már fölülkerekedni látszott, de aztán megint csak közbejött valami, s a kinevezés függőben maradt tovább. Most azonban, ugylátszik, végleg eldőlt a kérdés és *Beles János kinevezését már vasárnap hozni fogja* a Budapesti Közlöny. Az aradi közjegyzőség ügyében — mint fővárosi tudósítónk telegrafálja — a „Pesti Hírlap” holnapi száma a következő félhivatalos értesítést fogja hozni:

A második aradi közjegyző. Mint értesülünk, a hivatalos lap már legközelebb közölni fogja *Beles János* országgyűlési képviselőnek aradi közjegyzővé való kineveztetését. A második aradi közjegyzőség már a mult év szeptember óta üresedésben van. *Beles János*nak erre a helyre való kineveztetését már akkor kombinációba vették bizonyos körökben, azonban aggodalmak merültek fel az ellen, hogy Aradon mind a két közjegyzői állást román ajku egyén viselje. A kormány azonban végre is arra az álláspontra helyezkedett, hogy ily állások betöltésénél egyáltalán nem tekinthető irányadó szempontnak a pályázók nemzetisége. *Beles János* kineveztetésével újképviselőválasztás válik szükségessé Aradmegye radnai kerületében.

— A trónörökös házassága miatt elkobzott ujság. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a *Wiener Tagblatt* mai számát elkoboztatták, mert cikket közölt *Ferencz Ferdinánd* főherceg házasságáról. Az elkobzás oly korai időben tör-

tént, hogy a lapból mindössze is csak pár példány került forgalomba. A cikk különben, a mely az elkobzás oka, épen nem tartalmaz új dolgokat. A berlini és magyar tudósítások reprodukciója az egész, ugyanaz, a mit napok előtt megirtunk mi teljes részletességgel.

— **Zsur a városházán.** A holnapi, szombati zsúr felolvasója, *Vézi József* orsz. képviselő és lapszerkesztő a holnap déli vonattal érkezik városunkba. A Kölcsey-egyesület képviselői fogadják majd a pályaudvaron. Az estély iránt városszerte igen nagy érdeklődés mutatkozik. Az *Alsó-Molnár utcáról* fog felolvasni. Az estély többi számai is mind rendkívül érdekesek s így ismét egy élvezetes délutánnak nézünk elébe. A rendezőség értesíti a közönséget, hogy a fentartott jegyek csak korlátozott számban adatnak ki s így az ülőhelyek legnagyobb része rendelkezésére áll a rendes jegyek megváltóinak.

— **Az intendáns védekezik a támadások ellen.** *Keglevich István* gróf, intendáns — mint tudósítónk táviratozza — egy hírlapíró előtt a Nemzeti Színházról a következőket mondotta: Azok a mélyen gyökeredző bajok, amelyek a Nemzeti Színházban évek óta harapódtak el, nem gyógyíthatók egy nap alatt. *Új színészgárdát teremteni*, a drámairodalmat új életre kelteni, meghaladja egyes ember erejét. Ami a színháznál való belső reformokat illeti, a *dramaturgi állás megszüntetését határozta el*. Lehetetlen, hogy egy ember annyi száz művet elolvasson, amennyit elolvasnia kell. E helyett öt-hat íróból álló testületet akar szervezni a drámabíráslásra. Nem szavazó testület volna ez, hanem a darabot kiadnák kettőnek közülök, s ha ellentmondó véleményt adnának, harmadiknak is, s így állapítanak meg a darab értékét. A színészeket egészen kizárná e bírálságból, mert tapasztalata szerint azoknak igen csekélyek a tekintetben a képességeik.

— **A huszárkiallítás ostroma.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az üllői-úton az Iparművészeti Múzeum tájékán valóságos ostromállapot uralkodik. A múzeum bejáratát nagyszámu lovas és gyalogosrendőr tartja megszállva, körülötte pedig ezer és ezer ember tolong egymás hátán, hogy megtekinthesse az Iparművészeti Múzeum ingyenes látványosságát, a párisi kiállításra kerülő huszár-termet és a remek iparművészeti alkotásokat. Délfelé oly nagy volt a tolongás a múzeum előtt, hogy telefonon kellett újabb rendőri segítséget kérni. Rövid idő múlva egy szakasz gyalogos rendőr érkezett a múzeum elé, a hol vaskordont húztak és csak időnkint bocsájtanak be egy-egy csoport embert a múzeumba, a hol szintén ember ember hátán tolong. A múzeumban is nagyszámu rendőr ügyel fel a rendre, a mi annyival is inkább üdvös dolog, mert a tolongásoknál soha sincs hiány a zsebtolvajokban és egyéb gyanús alakokban. Különösen nagy figyelmet igényelnek, a megszámlálhatatlan milliókat érő ötvösremekek és egyéb kincsek. Az Iparművészeti Múzeumban a két nap alatt közel hatvanezer ember fordult meg. Tegnap délután 3 órától, este 8 óráig tizenháromezer ember nézte meg a kiállítást. A holnapi nap folyamán valószínűleg Mária Valéria főhercegnyszony is megnézi a kiállítást.

— **Simát letartóztatták.** Sima Ferencz Szenes volt országgyűlési képviselője mégis fogva van már. A kunszentmártoni királyi járásbíróág körözése alapján a budapesti kir. ügyészség letartóztatta le s az kísértette egy fogházi tiszttel Szolnokra az odaváló kir. ügyészségre. Szolnokon Sima azt kérte az ügyészségtől, hogy ne szállítsák Kun-Szent-Mártonba, hanem, hogy beadott perújítási kérvényének kedvező

elintézését a szolnoki kir. törvényszék fogházában várhassa be, vagy ha perújítási kérelmével elutasítatnék, fogházbüntetését ott állhassa ki. A kir. ügyészség vezetője *Szapár József dr.*, Sima Ferencz kérelmének helyt adott, mert a kunszentmártoni kir. járásbíróság e kir. törvényszék körzetéhez tartozik. Sima Szolnokon 21 napi fogházbüntetését üli le, amelyet reá egy szentesi ügyvéd rágalmozásáért szabtak ki.

— **A sorozás Aradon.** Az ideai sorozások Aradvárosában a következő sorrendben folynak le: *márczius 1-én* kerül sor alá az első korosztálybeliek 250 sorszámgig terjedő része, *2-án* a 251 számtól végig és a második korosztálybeliek, *3-án* a harmadik korosztálybeliek *5-én* pedig az Aradon engedélylyel tartozó idegen illetőségű hadkötelesek.

— **Ötszáz kubikos munka nélkül.** Erről a szomorú dologról ad hirt Csongrád-megye alispánjának körlevele, mely ma érkezett Aradvárosához. Az alispán Mindszent község ötszáz munka nélküli kubikosát ajánlja fel a törvényhatóságoknak.

— **Képsorsolás a városházán.** A Nemzeti Szalon-nak mult évi május havában Aradon rendezett kiállítása alkalmával az aradi Kölcsey-egyesület által kisorsolásra megvásárolt, neves festőktől származó eredeti festmények sorsjátékának húzása holnap, szombat este — a Kölcsey-egyesület által rendezendő irodalmi estély befejezte után közvetlenül — a városháza nagytermében hatósági ellenőrzés mellett mulhatatlanul meg fog tartatni. A nyereménytárgyak f. hó 26-án, a sorsjegyek előmutatása mellett az ereklye-múzeum helyiségében átvehetők.

— **Öngyilkosság a honvédelmi miniszteriumban.** A fővárosi társaséletnek egy ismert és kedvelt alakja, a magyar kir. honvédségnek egy magasrangú tisztje, öngyilkossággal vetett véget az életének. *Miklós Dániel* ezredes hadbíró szíven lőtte magát.

Miklós Dániel ezredes-hadbíró vagy 55 éves lehetett. Nyolcz év óta lakott a Sándor-utca 28/b. számú ház második emeletén a nejével, aki *Kun Mátyás* nyug. ezredes leánya. Gyermekük nem voltak. A cselédsége mindössze a szakácsnéből meg a szobaleányból állott. Még legényt se tartott az ezredes-hadbíró, de azért vendégszerető házában gyakran voltak nagyobb társaságok. *Miklós Dániel* nap-nap után reggeli hét órakor távozott hazulról és gyalog ment el Budára a hivatalába, a várbeli honvédelmi miniszteriumba. Tegnap is úgy tett, mint mindig, azzal a kivétellel, hogy most vadonatúj diszruháját vette magára. Neje meg is kérdezte tőle, hogy miért?

— Dolgom lesz, azt hiszem, az udvarnál! — felelte.

Mosolyogva bucsuzott el feleségétől és nyugodtan távozott hazulról, semmivel sem árulván el, hogy micsoda végzetes terv foglalkoztatja a lelkét. Pedig bizonyos, hogy amikor elment hazulról, már megérlelődött benne az elhatározás, hogy öngyilkossá lesz. *Miklós Dániel* a rendes időre beállított a hivatalos helyiségébe, rögtön az íróasztalához ült és nagyon elmélyedve kezdett írni valamit. Írt vagy fél tizenkettőig. Akkor aztán egyszerre csak beállított hozzá egy hivatalosolga, aki jelentette, hogy *Bolla* altábornagy kéreti magához referádára az ezredes-hadbíró. *Miklós Dániel* kurtán csak annyit felelt, hogy:

— Jól van! Mindjárt megyek!

Azzal a szolgál megint kiment, de alig távozott, *Miklós* ezredes-hadbíró szobájából hirtelen erős dörrenés hallatszott. A szomszédos helyiségből kirohantak az emberek és ijedten kérdezték:

— Mi történt? Ki lőtt?

A szolgál, aki az imént az ezredes-hadbíró szobájában volt, azt mondta:

— Mintha a méltóságos urnál történt volna!

Néhányan berohantak *Miklós* irodájába és ott találták az ezredes-hadbíró halva. *Miklós* az íróasztala mellett ülve lőtte magát agyon. Szívébe lőtt és oly jól talált, hogy szörnyet halt. A kabátja fel volt gombolva, ingén csak kevés vér látszott. A miniszterium palotájában pillanat alatt híre futott a szomorú esetnek, a

tisztviselők odasiettek *Miklós* ezredes-hadbíró szobájához és nagy izgatottság uralkodott az egész miniszteriumban. Az esetről azonnal jelentést tettek *Foéjváry Géza* báró honvédelmi miniszternek, nemkülönben *Bolla* altábornagnak is, aki már türelmetlenkedett, hogy *Miklós* ezredes-hadbíró miért nem jön.

A holttestet a miniszteriumból elvitték a Budán levő, XVII. számú helyőrségi kórházba és annak a hallottas kamrájába helyezték el. Mikor az öngyilkosság után *Miklós* irodájába besiettek, az íróasztalon ott volt egy cédula, melyen mindössze néhány szó volt, ez a néhány szó: „Szolgálati okokból lövöm magamat agyon.” De volt az asztalon azonkívül is egy borítékba lezárt levél, melyet *Miklós Dániel* az apósa nevére címzett. Több oldalos, hosszú levél, melyben a szerencsétlen véget ért katonatiszt részletesen elmondja, hogy öngyilkosságának mi az oka.

Fővárosi tudósítónk telegrafálja ma este, hogy *Miklós Dániel* egy fontos ügyet hagyott elintézetlenül, miért *Bolla* altábornagy több ízben megintette. Tegnap délelőtt rapportra ciztálta, s ezt mondta neki:

— Ezredes ur, ha két óra alatt nem rendezi az ügyet, adja be a nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

Miklós rendkívül érzékeny volt és főlegbvalójának eljárása egészen kétségbe ejtette. Szobájába ment, megírta bucsuzó leveleit és szíven lőtte magát.

— **Házasság.** *Matusik Márton*, a polgári fiúiskola tanára, a fiatalág közkedveltségű tagja, holnap, szombaton délután öt órakor köt házasságot *Pfintner Szidike* kisasszonnyal, *Pfintner Jenő* városi tisztviselő leányával.

Alsó zöledi baksai Baksay István, a *Baksay és Társa* műszaki és elektrotechnikai cég főnöke holnap köt házasságot *Nagy-Kátán*, rettegi *Ungváry Albertné* földbirtokos és gőzmalomtulajdonosnő leányával, *Gizellával*.

— **Agyonvert negyvennyolczas honvéd.** *Miskolczról* telegrafálják, hogy *Balabér Péter*, hasonnevű édesatyját, negyvennyolczas honvédet fejszével agyonverte, mert ez pofonütötte őt. A gyilkos fiu eltűnt, valószínűleg öngyilkos lett.

— **A czobolyprémes hölgy nővére.** Régen volt a szegedi rendőrségi börtönnek olyan finom uri lakója, mint amilyen most van. Nevezetes familiából való, annyi bizonyos. Holott a neve nem valami különös éppen, egyszerűen *Fischer Háni*, ami bizony elég szerényen hangzik. De ez a név mindjárt jelentőssé válik, mihelyt megírjuk, hogy az Aradon kérekerült hirneves czobolyprémes hölgy is ilyen nevezetben létezett és ezen, most itt fogva tartott hölgy azért osztózoja az ő nevének, mert vérszerinti édes testvére. A rendőrség különben nem tudta ezt eddigelé kétségtelenül megállapítani, de sok körülmény igen valószínűvé teszi ezt a bizelgő feltevést. *Fischer Háni* egyébként nővérenek minden jeles tulajdonságával bír. Külső megjelenése imponálóan elegáns, bájosan sikkes tetőtől-talpig. Fekete gyászruhájában szinte hódítóan szép. Arczán megkapható melankólia borong, hogy szinte összefacsarodik az ember szíve, mikor arra gondol, hogy ez a tü-neményyszerű teremtés, isten tudja micsoda fájdalmakat szenved békétlőben. Es *Fischer Háni* igen soknak módot nyújtott arra, hogy sajnálkozzanak fölötte. Mert járt ő házról-házra és elbeszélte temérdek bajait, amelyek között az a legfőbb, hogy szegény férje beteg, nagyon beteg. Budapestén fekszik a szegény istenadta, jóformán gyógykezelés nélkül és ha ő, hűséges hitestársa mások könyörületéből hamarosan pénzsegélyt nem küldhetne, akkor elpusztul szegény bizonyosan. Ki tudna ellentálni az ilyen szomorú beszédnek. Es adtak pénzt ennek a megalázkodó dámának, aki aztán halálkódva távozott. Az utczán rendszerint egy uriemberrel találkozott, akire jelentőségteljesen mosolygott. Ez valami *Rothbaum* nevezetű ember, aki szövetségese. A rendőrség aztán valahogy megtudta, hogy *Fischer Háni* micsoda hazug beszédekkel csalja ki a hiszékeny emberektől a garasokat és letartóztatta tilos koldulás miatt. Most már el is küldené, de nem tudja hová, mert nem

lehetett még megállapítani illetőségi helyét. Egy szegedi ügyvéd Budapestről táviratot kapott valakitől, hogy szabadítsa ki Fischer Hánit a börtönből és küldje a fővárosba hozzá, aki a bitos férje. De ki-tűnt, hogy ez csak egy balkézről való férje és nincs joga ilyet kérni. Amíg tehát az illetőségét meg nem állapítják, az elegáns Fischer Háni addig fogva marad.

— **Ebéd az elnöknel.** Bácskában még mindig van ötlet és valjuk be, jellemző és mindenképen kedves ötlet. Ilyen az is, amelyről most számol be egyik odaváló újság, mikor az első esküdtszéki tárgyalás elnökének humánus és vendégszerető meghívását beszéli el. Az elnök urat nagyon meghatotta a szándékos emberöléssel vádolt, de az esküdtszék kegyelméből felmentett vádlott sorsa. Talán azt is elgondolta a résztvevő elnök ur, hogy milyen szomorúság lehet hónapokon át rabkoszton élni s azért a vádlottat igen illedelmesen és nagy tisztességgel meghívta ebédre. A gyilkos bácsi természetesen elfogadta a szíves meghívást s jóízűen falatozott az elnök ur konyháján. Jó dolog is az manapság, ha az esküdtszék keze ügyébe kerül az ember.

— **Küzdelem a kék szalagon csüngő palma-ágért.** Párisból jelentik, hogy *Leygues* miniszter az „*Officiers de l'institution publique*” számát 280-nal megszorította. Összesen eddig 2800 egyén kapott „kék szalagon csüngő palmaága-kat.” Ez elég tekintélyes szám. Még nagyobb azok száma, kik vártak és nem kaptak ily ki-tüntetést. Nem kevesebb mint 17,000 francia küzdött a „kék szalagon csüngő palmaágért.”

— **Egy önkényes öngyilkossági kísérlete.** *Báló János* cs. és kir. 46. gyalogezredbeli egy-éves önkéntes az ősszel vonult be fegyverszol-gálatra az ezredéhez Szegedre. A mulatós ter-mészetű fiatalembernek nagyon terhes volt a katonai reglement s így sok kaszányai kelle-metlenséget szerzett magának. Közben szerelmi bánat is járult a fiatal ember bajaihoz: mint mondják, menyasszonyánál megvádolták s ez elhidegült tőle. Az önkéntes bufelejtőt mula-tásban keresett, de ugylátszik, ez nem hasz-nált neki, mert végezetre, halálra szánta magát. Ma reggel akarta végrehajtani öngyilkolási szándékát. Edesanyja lakásán magára zárta szobája ajtaját, visszafeküdt az ágyába s azzal 7 mm-es buldogg-revolveréből *ötször egymás-után magára lőtt.* A golyók közül kettő a szíve mellett a mellébe, egy a vékonyába s egy a czombjába furódott, míg az ötödik célzott téveszt-ve, a falba csapódott. A háziak a lövések za-jára feltörték az ajtót s míg a fiatal embert ápolás alá vették, értesítették a rendőrséget s az ezredparancsnokságot az esetről. Az orvos az önkéntes sebeit provizórikus kötéssel látta el, s aztán beszállították az ezredi kórházba. Az önkéntes az orvosok véleménye szerint életben fog maradni, mert a lövések egyike sem sértett nemes részeket.

— **Leszakadt sorompó.** Ma délután a bu-dapesti Csömöri-uton levő 186. számú őrház előtt a nyitott sorompó az erős szélről meg-lazulva lezuhant az ép abban a pillanatban alatta elhaladó 411. számú villamos kocsira. A sorompó oly erővel vágódott a waggon tetejére, hogy annak előrsze teljesen összetört. A kocsiban ülő *Karbasi Józsefné* szül. *Jancsik* Erzsébet magánzónó a rázkódástól úgy oda-verte magát, hogy mind a két fogsora össze-tört. Sok vért vesztve vitték rózsá-utca 6. sz. a. levő lakására. A rendőrség vizsgálatot indí-tott annak kiderítésére, hogy a balesetet kit terhel a felelősség.

— **Könyelműségének áldozata.** *Naszáry* György budapesti napszámos ma este a Szent-kerályi-utca 32. sz. a. levő házban a III. eme-letről a teherszállító liften ruhát vitt le. Da-czára annak, hogy a szállító gépre senkinek sem szabad állni, s ez a tilalom a táblán jelez-ve is van, felállt rá, s megindult lefelé. A gép a II-ik emelethez ért, a mikor annak láncza a teher sulya alatt elszakadt s a szerencsétlen *Naszáry* lezuhant mindenestől a földszintre. Esméletlen állapotban, a belső sérülés tünetei

között szedték föl, s vitték a Rókus-kórházba, a hol most a halállal vívódik.

— **Vakmerő rablótámadás.** A galicziai *Borki-Wielkie*-ből sürgönyzik, hogy tegnap éjjel a hely-ség közelében *Farnorudá*-ból hazatérő *Goldberg* Zsigmond nevű gazdag kereskedőnek kocsiját vakmerő módon kirabolták. *Goldberg*-től a nála levő készpénzt és ékszert elrabolták, őt magát pedig súlyosan megsebesítették. A kereskedő kocsiját a rablók azután a vasúti sínekre czi-pelték, hol is a tarnapoli személyvonat keresz-tül robogott rajta. Csak ma reggel találták meg az egészen összeroncsolt kocsit a síneken. A vasúti töltés mellett pedig eszméletlenül feküdt *Goldberg*, súlyosan megsebesítve. Kocsis és lo-vak eltűntek s még eddig nem jöttek a nyo-mukra.

— **Betörés egy koltába.** *Dobesffy* Alajos nagyváradi kir. ítélőtáblai bíró *muszkai* hegyen levő koltájába a f. hó 21—22-re menő éjjel eddig ismeretlen tettesek betörték s onnan egy kétszövű fegyvert elvittek. A fegyvert *Bota* Pál *muszkai* lakos nájánál az utcán hagyták. Hogy mi vihette őket a betörésre, nem tudhat-ni; a tettesek kiderítése iránt a világosi csend-őrség erőlyesen nyomoz.

— **Képes levelezőlapok gyűjtőit érdekelni fogja,** hogy egy rendkívül csinosan kiállított album képes levelezőlapok számára egy koronáért kap-ható *Porter* Vilmos koronás áruházában Aradon, a Központi szálloda épületében. *Porter* Vilmos alkalmi uton beszerzett egy nagy gyári készletet említett albumokból, ezért adhatja olyan olcsón azokat. Er-deklődőknek nagyon ajánljuk a jó alkalom kihasz-nalását.

— **Magyar név.** *Kiskoru Holdstein* Ernő szini-tyei illetőségi lippai lakos, segédjegyző, vezetékné-vének „*Holló*”-ra kért átváltozást a belügyminiszter megengedte.

— **T. üzletfeleink szíves tudomására hozzuk,** hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad min-den a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Jöjjön a lakásomra!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 23.

Azokból a támadásokból kifolyólag, ame-lyekkel báró *Nopcsa* Eleket, az opera volt in-tendánsát illették a lapok, egy kardaffair is tá-madt. *Endrey* Gyula dr. orsz. képviselő, egyik parlamenti beszédében támadva báró *Bánffy* Dezső volt miniszterelnököt, hasonlattal akar-ván élni, azt mondta:

— A miniszterelnök ur is úgy tesz, mint az opera volt intendánsa. Annak is az volt a jelszava, amit most a miniszterelnök használ, midőn minduntalan ad audiendum verbum maga elé citálja a főispánokat: *Jöjjön a lakásomra!*

Endrey Gyula bár nem említette *Nopcsa* báró nevét, ez mégis sértőnek találta magára nézve ezt a megjegyzésszerű hasonlatot s táv-irati uton felkért segédeivel elégtételt kért *Endrey* Gyulától.

A segédek *Nopcsa* részéről báró *Marschall* György huszárornagy és báró *Tallián* Andor huszárszázados, *Endrey* részéről *Frey* István és *Hentaller* Lajos kardpárbanban állapodtak meg, amelyet a felek meg is vityak 1898. november 14-én d. u. 5 órakor az *Arlow*-féle vívóterem-ben. A páros viaskodás *Endrey* megsebesülé-sével végződött, aki a jobb kezének kis ujján kapott jelentéktelen karczólást. Miután a Ház mentelmi bizottsága a párbajozó képviselők mentelmi jogát a budapesti törvényszék meg-keresésére felfüggesztette, ma volt a végtár-gyalás ebben az ügyben *Haupt* bíró elnökléte alatt.

A tárgyaláson a vádat *Polgár* Viktor al-ügyész képviselte. Elnök elsőbbsen *Nopcsa* Elek bárót hallgatta ki, aki előadta, hogy 1848-ban, Bécsben született, nős. orsz. képviselő és föld-birtokos. Az eset előzményeire vonatkozólag az elnök felhívására elmondta, hogy 1896. évben

a kiállítás alatt annyi támadás érte intendánsi minőségében, hogy nem valami kellemes lelki-állapotban vált meg állásától és visszavonult Erdélybe birtokára.

Itt olvastam — ugymond — a *B. H.*-ban, hogy *Endrey* képviselő társam, akit azelőtt nem ismertem, a kormányelnököt támadó beszédé-ben engem is érintett. Erre én kötelességsze-rüleg két tiszt barátomat kértem fel, hogy pro-vokálják *Endrey*-t. Ezt azért tettem, mert nem akartam az esetből politikai párbajt csinálni.

— Volt-e alapos oka sértésre s mi volt a sértés? — kérdezte az elnök.

— Intendáns koromban egy hölgy, aki ösz-töndijas akart lenni, de a kit az igazgató nem méltatott arra, absurd rágalomokkal illetett. En-nek következtében egyre-másra kaptam höl-gyektől a sértő leveleket, amelyek napvilágot is láttak.

Endrey Gyula dr. ügyvéd, orsz. képviselő sajtórendőri kihágás miatt 22 év előtt 10 frtra volt büntetve az egri törvényszék által, elő-adja, hogy képviselőházi beszédében hason-lat gyanánt használta ezt a szálló igévé vált kifejezést: „Jöjjön a lakásomra.” Kijelenti, hogy báró *Nopcsa* azelőtt nem ismerte s sérteni sem akarta ezáltal.

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért s dr. *Polgár* alügyész vádjára a törvényszék báró *Nopcsa* Eleket 8 napi, *Endrey* Gyulát 5 napi *államfogházra* ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

A halottak nyugdija.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 23.

Gubits György volt pénzügyi számvizsgáló ült ma a vádlottak padján 103 közokirathami-sítás büntetvével vádolva. Az öreg aggastyán-számba menő nyugalmazott államtisztviselő budapesti kir. pénzügyigazgatóságnál mint szám-vizsgáló volt alkalmazva egészen 1896. évi ok-tóber 1-ig, amikor számtanácsosi címmel nyug-dijaztatott. Mint számvizsgáló a nyugdíjasok nyugdíjainak számfejtésével volt megbízva. E megbízásában óriási visszaéléseket követett el, akként, hogy elhalt nyugdíjasok nyugdíjait hamisított könyvecskék és nyugták alapján felvette.

Gubits ezen manipulációja közben egészen tervszerűleg járt el. Mihely észrevette, hogy valamelyik nyugdíjas meghalt, úgy, hogy hosz-szabb idő óta nem veszi fel nyugdíját, akkor azok nevére egy nyugdíj-könyvecskét hamisított s nem létező egyének által írott nyugtáakra rá-vezette az életbenlétét igazoló záradékot. Az így elkészített nyugták alapján aztán az állam-pénztár akadálytalanul kifizette a nyugdíjöss-zégeket.

Ezt a manipulációt 1885. év végétől egészen 1896. október 1-én történt nyug-dijaztatásáig akadálytalanul gyakorolta. Nyug-dijaztása után is gyakorolta a penzszér-zésnek ezt a módját, míg végre 1899. év foiyamán rajtavesztett. A megindult bünvizs-gálat első aktusa volt, hogy *Gubits*-ot a rendőrség letartóztatta s a kir. törvényszék 1899. aug. 5-től vizsgálati fogságban tartja.

Bünygyében ma volt a végtárgyalás *Haupt* bíró elnökléte alatt. A vádat *Polgár* Viktor dr. alügyész-képviselte, vádlottat *Wolf* Vilmos dr. ügyvéd védte.

A tárgyalás nagy érdeklődés között folyt le. Érdekes momentuma a tárgyalásnak, hogy a vádlott és az egyik tanu nagyot ballanak s így az elnöknek erős hangon kell velük be-szélniök.

Gubits György, a vádlott, érdekes alak. Magas, szikár termetű ember, akinek ga-lambósz hajszálak gyéren fedik tarkoponyáját. A bíróság előtt kifogastalan szalon öltözékben jelent meg.

Az egész napon át tartó, hosszadalmas tár-gyaláson a vádlott többször célzott rá, hogy büntársa volt, de ennek nevét nem mondta meg.

A törvényszék *nyolcz évi börtönre* ítélte. Ugy a vádlott, mint az ügyész felebbezték.

LEGUJABB.

(Lapzárta érkezett telefon-jelentések.)

Leköpdösött képviselők.

Bécs, febr. 23. A Reichsrath mai ülése a késő esti órákba nyulott. Az ülés végén olyan botrányok történtek, melyekre még a Reichsrathban nem emlékeznek soha. Tudósítónk erről a következőket telefonálja:

Mikor az osztrák földművelésügyi miniszter a kőszénbányák sztrájkjáról beszélt, füttyök, hangos szidalmak hangzottak fel a teremben s mindenfelől kiabáltak:

— Hallgasson! Nem ért maga ehhez!

Erre olyan jelenet következett, mely tulatesz a Reichsrathban valaha lefolyt minden csufszágon. A karzaton nagy zavargás támadt, leköpdösött a képviselőket. A szolgáltnak törülközővel kellett megjelenni s úgy törölték le a képviselők ruháit és a padokat. Az ülést azonnal bezárták és a közönséget karhatalommal kiutasították.

Bécsben ezekután biztosra veszik, hogy Körber miniszteriuma, melynek feladata lett volna a rend helyreállítása, megbukik.

A burok veszedelme.

London, február 23. Cronje tábornok serege hir szerint rettenetes pusztulást szenvedett. Erre vonatkozólag Leyds transzváli ügyvivő is kijelenti, hogy tényleg óriási veszteség érte a burokat, azonban Kutha tábornok felmentő serege közeledik s ettől fordulatot várnak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Kölcsey-egyesület folyó évi február hó 25-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a városháza kistermében közgyűlést tart, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Hitelesítő bizottság kiküldése. 3. Titkári jelentés. 4. A felülvizsgált számadások jóváhagyása és a fölmentés megadása. 5. A folyó évi költségvetés tárgyalása. 6. Titkár és egy választmányi tag választása. 7. Indítványok.

(*) Az aradi vörös kereszt-egylet e hó 25-re hirdetett közgyűlését, közbejött akadály miatt márczius 4-én tartja meg.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanítótestület segélyalapja holnap, szombaton, d. u. 1/5-kor tartja rendkívüli közgyűlését, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

NAPIREND.

Február 24. Szombat. Róm. kath. naptár: Mátyás. — Protestáns naptár: Mátyás. — Izraelita naptár: Sabbat. — Görög-keleti naptár (február 12.): Melét püspök. — A nap két 6 óra 35 perczkor nyugszik 5 óra 20 perczkor. — A hold két 2 óra 41 perczkor, nyugszik 11 óra 28 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 761.8 milliméter, délután 2 órakor 763.1 milliméter. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 0.1, délután 2 órakor C° — 6.6. Szél iránya es ereje reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 órakor EN. Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor derült. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, enyhe, éjjeli fagy.

Szabadságharozati emléktárgyak országos múzeuma (színházépület I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, szombat 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig nyitva van. — Ereklyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Február 24. Az aradi tanítótestületek segélyalapjának közgyűlése délután 4 1/2 órakor (Polgári iskola.) — Kölcsey-egyesület felolvasó-estélye délután 4 1/2 órakor (városház.)

Február 25. Az arad-csanádi gazdasági takarékpénz-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi Széchenyi-malom részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor.

— Lindh Marcella hangversenye (Fehér Kereszt.) — A Kölcsey-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.) — A színtyei Concordia részvénytársaság közgyűlése délután 2 órakor. — A világosi kaszinó közgyűlése.

Márczius 1. Muszka hegyközség közgyűlése délután 2 órakor.

Márczius 3. Az aradi első gyártelep részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Márczius 4. Az aradi vonósnégyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló.) — A világosi önszegélyző-egyesület mint szövetség közgyűlése délután 3 órakor. — Az országos vöröskereszt-egylet aradi választmányának közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.)

— A Viktória takarékpénz- és hitelintézet mint szövetség közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Márczius 5. Körállatorvos választás Világoson. — Világos hegyközség közgyűlése délután 2 órakor.

Márczius 15. A sajtószabadság emlékünnepe.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Hüvös északi szél uralkodik, mely a nedves föld területét száritja, az utakat járhatóvá teszi.

A mezőgazdák szeretik ezt az időjárást és meglegegedéssel néznek a jövő elé. A szántást több helyen megkezdték.

A behozatalok pedig nagyobbodnak, mert a gabona-árak csökkennek, pénzre meg már szükségük van az eddig tartózkodó gazdáknak.

A mai hetivásáron mintegy 1200 métermázsza buza és 800 métermázsza tengeri kelt el válozatlan árban.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.80—7.—.

Középmínőségű buza 6.70.

Tengeri 4.30—4.40.

Rozs névleges jegyzés 5.40.

Arpa névleges jegyzés 5.20.

Zab névleges jegyzés 4.30.

Az irányzat lanyha

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 23.

Délitőzsde. Buzakinlát kielégítő, vételkédv javult. Kedvezőbb irányzat mellett 25,000 métermázsza került forgalomba, meghatározott árakon. Egyéb gabonamezőkben gyöngge forgalom. Időjárás derült.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilásra	7.54—7.55
Buza szeptemberre	7.79—7.80
Rozs áprilásra	6.34—6.35
Zab áprilásra	5.04—5.05
Tengeri májusra	5.13—5.14
Repcze szeptemberre	12.25—12.35

Zárul 4 órakor:

Buza áprilásra	7.52—7.53
Buza szeptemberre	7.78—7.79
Rozs áprilásra	6.34—6.35
Zab áprilásra	5.04—5.05
Tengeri májusra	5.12—5.13
Repcze szeptemberre	12.20—12.30

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	759.20
Magyar hitelrészvény	752.—
Leszámitolóbank részvény	499.—
Rima-Murányi vasmű részvény	639.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	659.—
Közuti vasut	680.—
Városi villamos vasut részvény	341.50

S z e s z ü z l e t .

— Február 23. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona borsó nélkül per 100 liter 7/10 beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Február 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 92.—94.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 100.—102.— fillig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 100.—101.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 99.—100.— fillig. Sertéselészám: Február hó 20-án volt készlet 21725 darab, február hó 21-én főlhajtott 923 darab, február hó 21-én elszállított 197 darab, február hó 22-én maradt készletben 20317 darab. Uzlet: Változatlan.

— Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Lazar Jónás és társa bőr- és borkereskedők Eger, — Hrabu Viktor óras Theresientadt, — Just Izrael kereskedő Lubacov, — Veisz Manó kereskedő Füzes-Abony, — Gross Mór kereskedő Sárospatak, — Korsower Róza kereskedő Bécs, — Bechiatto Ferdinánd festékkereskedő Bécs, — Brückner Alajos Klostergrab, — Freyer Ferencz bej. malomtulajdonos Niemes.

REGENY-CSARNOK.

A milliomos büntársa.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: M. E. Bradon.

Magyarrá átdolgozta: Neveesi Jenő.

[21]

(Folytatás.)

A háznak fiatalabb társa éppen irással volt elfoglalva. Mikor a bankár belépett, felkelt s elébe ment. A két üzlettárs kezét szoritott egymással. Balderby egy bős karszékkel tölt főnöke elé, s aztán ezzel szemben foglalt helyet.

— Levelét, mely megérkezését s a velem való értekezés kívánságát jelenti, szombaton délután vettem, — mondá némi szünet után Balderby. — Intézkedtem, hogy semmi és senki ne háborgasson bennünket. Ma a bankház ügyeit méltóztatik megvizsgálni, ugy . . .

Dunbar elutasítólág intett kezével.

— Semmi sincs oly távol tőlem, mint ez a szándék, — mondá. — Nem, Balderby ur. Én csak azért lettem kalmár, mivel egyébbé lennem harminczöt év előtt nem adatott. Igen meg vagyok elégedve vele, hogy csak névleges részese vagyok a „Dunbar és Balderby“ cégnek. Atyám, halála előtt tiz évvel, nem vett már részt a ház üzleteiben s a cég, mely nélküle is gyarapodott, gyarapodni fog az én jelenlétem nélkül is. Az az ügy, mely ide vezérelt, tisztán személyi. Gazdag ember vagyok s nagy összeget óhajtanék pénzzé átforgatni.

Balderby meghajtotta magát. Meglátszott azonban rajta, hogy nem érti a dolgot.

— Leányomnak férjhez menetele előtt a portland-placei házat s a yorkshirei birtokot adtam hozományul. Ha meghalok, egész vagyonom az övé. Leányom tehát nem panaszkodhatik. De nekem ez nem elég, Balderby ur. Nem szeretem a tüntetéseket és lányom iránti szeretetemmel sohasem kaczerkódtam; de mindamellet szeretem.

Dunbar ezt igen lassan mondta s néhány-szor megállapodott, hogy kendőjével letörölje homlokát, mint ezt a winchesteri vendéglőben tette.

— Leányomnak nászajándékul gyémánt-ékszert szántam s ez olyan legyen, melyet egy keleti fejedelem ad egyetlen gyermekének. Ön ért engem?

— Oh, tökéletesen. Örülni fogok, ha ez ügyben hasznára fogok lenni.

— Az, amire szükségem van, egy nagy összeg folyóvá tétele. Gondatlanul szeretnék ebben eljárni s nagy tőkét óhajtok fektetni az ékszerbe. Méltó örökség legyen az, melyet Jocelyn bárónó gyermekeinek hagy. Ön és az öreg Lovell voltak atyám végrendeletének a végrehajtói. Vagyonának átadását illetőleg szeptember valamelyik napján Lovellel együtt irt alá ön egy utalványt.

— Ugy van.

— Atyám kettős számadást vitt, ha jól tudom; egyiket a bevételre, másikat a kiadásra nézve.

— Igen, ugy van.

— S a könyvvitelt visszatértem óta hasonlólag folytatták, mint atyám életében?

— Igenis.

— Előmutathatná nekem azokat a könyveket, melyek a kettős számvitelt tartalmazták?

— Kétségkívül.

Balderby csengetett.

— Kérje meg Austin urat, hogy a két főkönyvet hozza be, — mondá a belépő szolgának.

Csakhamar megjelent Austin két hatalmas, maroquinba kötött könyvvel.

Balderby mindkettőt kinyitotta s társa elé helyezte azokat.

Ez először is a követeléseket nézte. Szeme möhön futott végig a hosszú tételsorokon, míg a főösszeget megpihent. Aztán mélyen föllélekzött, mint valaki, ki a belső felindulástól csaknem mindokkol.

Az utolsó számtétel volt: százharminczhét-ezer kilencszázhuszonhat font, tizenhét shiling s két penny.

— Ez a pénz mikép van értékesítve? — kérdezte Dunbar, a tétel felé mutatva. Keze remegett s hirtelen a könyvre esett.

— Ind papirokban ötvenezer, — válaszolt Balderby oly egykedvűséggel, mintha ötvenezer font több vagy kevesebb szóra sem volna érdemes — s ötvenezer vasuti részvényekben. A többi kincstári utalványokban forog.

— E papirok tehát azonnal készpénzre válthatók?

Thatcher felszisszent. Testestől-lelkéstől volt kereskedő s nem tudott megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a bankból, bármily erősen áll is, ily nagy összeget vonnak vissza.

— Az üzlet tetemes erőt veszene e száz-ezer font hiánya által, — mondá aggódva.

— Remélem, hogy a bank tán képes lesz az összeg kifizetésére? — kérdezte Dunbar bámuló arczkifejezéssel.

— Oh igen. A bank mindenesetre képes, mert bírja magát. De az igények sokszor nyomasztók. Azonban a tőke az öné, Dunbar ur, s önnek jogában áll, tetszése szerint rendelkezni vele. Ily roppant összeget szándékozik ön . . .

— Pénzemet máskép akarom elhelyezni. A főváros északi részén levő telekkel kínálak szaga, mely remélem, mint néhány év alatt számos kamatot fog jövedelmezni. Hanem erre később is gondolhatok. Most csak leányom gyémántjai foglalnak el. Magam s közvetlenül az eredeti szállítótól fogom azokat vásárolni. Szerdán hajlandó lesz ön néhány utalványomat kifizetni?

— Igen.

— Ez, úgy hiszem, mind az, amit mondani akartam. Örülni fogok, ha önt a „Clarendon“-szállodában nálam tisztelhetem, ha valamelyik szabad estén nálam ebédelni van kedve.

Aztán néhány perczig közönyös dolgokról beszélgettek.

XXIII.

Dunbar távozni készült. Abba a kis folyosóba lépett, amely Balderby dolgozószobáját a közös irodától elválasztotta.

Ez a folyosó igen sötét volt, míg az üzleti szobák magas ives-ablakon át sok világosságot kaptak. Dunbar könnyen felismerhette azt a női alakot, mely egy íróasztal mellett ült s Austinnal beszélt.

A bankár összerézett s az imént elhagyott szobákba tért vissza. Midőn újra belépett, kissé zavartnak látszott.

— Azt hiszem, botomát itt feledém.

— Nem gondolnám, — vizonzá Balderby, íróasztalát elhagyva. — Nem emlékszem, hogy láttam volna kezében sétatobot.

— Ah, tehát csalatkoztam.

Habozva megállt, keztyűjét igen lassan huzta fel s az ablakon át a borus udvarba tekintett le, ahol egy rongált ajtócska tünt szemébe, mely a kőfalba volt vágva.

Míg a bankár imigya vonaglott eltávozni, Clement Austin lépett be, hogy Balderbyvel néhány iratot aláírhasson. Mikor később elakart menni, Dunbar hirtelen megszólította őt a küszöbön.

Az imént egy nőt láttam az irodában, ki önnel beszélt. Ez aligha jött üzleti ügyben! Ki ez a nő?

— Egy fiatal leány, uram.

— Mi célból jött ide?

A pénztárnok habozott néhány perczig a válasszal.

— Ez a nő . . . ez a nő . . . Önnel kíván találkozni, — mondta szünet után.

— Mi a neve? Ki . . . ki ő?

— Neve Wilmot . . . Wilmot Margit.

— Nem ismerem ily nevű nőt, — válaszolt

a bankár, nyugtalan pillantást vetve a félig nyitott ajtó felé. Zárja be az ajtót! — mondá később türelmetlenül a pénztárnoknak. — A folyosóból metsző léghuzam áruulik be. Ki ez a Wilmot Margit?

— Annak a szerencsétlen férfinak a le-

ánya, akit Winchesterben oly kegyetlenül meggyilkoltak! — válaszolta Austin komolyan. S mialatt szólt, erősen a szeme közé nézett Dunbarnak.

Ez azonban oly nyugodt biztossággal állta ki tekintetét most, mint azelőtt. Aztán szigorú s rendületlen hangon mondta:

— Mondja meg annak a nőszemélynek, annak a Wilmot Margitnak, hogy ma éppen úgy vonakodom őt elfogadni, mint vonakodtam Portland-Placeban s amint vonakodtam Winchesterben. Mondja meg neki, — folytatta lassabban — hogy mindig is meg fogom tagadni tőle a találkozást, bárhol és bármikor tegyen erre nézve kísérletet. Winchesterben már elegendet szenvedtem e borzasztó történet által s a leghatározottabban kijelentem, hogy minden üldözései ellen védelmezni fogom magamat. Ennek a fiatal leánynak nem lehet alapos oka arra nézve, hogy velem beszéljen. Ha szegény s pénzt akar tőlem, szívesen késznek nyilatkozom őt támogatni. Egy izben már tettem is neki erre nézve ajánlatot . . . többet nem tehetek. Ha nyomorban van . . .

— Nincs, — szakította félbe Austin. — vannak barátai, kik eléggé szeretik őt s hü ragaszkodással viseltetnek iránta, hogy ilyesmitől megóvják.

— Igazán? S ön? úgy sejtem, egyike a barátoknak, Austin ur?

— Igen az vagyok.

— Éppen az esetben tanúsítsa barátságát azáltal, hogy Wilmot Margittal megérteti azt, hogy bennem inkább baráttal, mint ellenséggel bír. Ha ön, mint magaviseletéből következtetem, még több irányában, mint egyszerű barát; ha ön szereti ezt a leányt s az viszonzza önnek érzelmeit: úgy vegye őt nőül s én biztosítom önt, hogy oly hozományra lesz, melytel egy magasrangú nő sem vallana szégyent.

A bankár hangjában némi megindultság árnyalata lebegett, úgy hogy Austin csodálkozva tekintett a milliomosra, aki folytatta:

— Még most sem tértem teljesen magamhoz azon megrázkódásból, miket a winchesteri borzasztó eset okozott. Menjen és mondja meg Wilmot Margitnak: hü barátja akarok lenni, ha ezt a barátságot elfogadja, de látni előbb nem akarom, míg jobbat nem gondol én felőlem.

Ezekben a szavakban valami oly nyílt s egyszerű volt, hogy Clement néhány pillanatig ingadozott. Margit csalódott volna és Dunbar ártatlan? Clement, Dunbarnak mára bejelentett látogatásán felől tudósította Margitot s a leány rendületlenül feltett magában, hogy meg kell ismernie atyja gyilkosát.

Clement visszatért az üzleti szobába, hol Margitot hagyta és elmondta neki Dunbar üzenetét.

Alig záródott be mögöttük az ajtó, midőn a milliomos nagy sietve fordult társához.

— Nincs amott egy ajtó, mely az utcára vezet? — kérdezte, mialatt a sötét, szűk udvarra mutatott.

— De van.

— Elzárták már?

— Nem. Négy óra előtt nem igen szokták. Az irnokok arra járnak ki s be.

— Ugy hát arra távozom én is, — mondá Dunbar lelkendezve. — Kocsimat utánam küldheti. Nem akarom látni a leányt. Jó reggelt! S kisietett az udvarba vezető folyosón, kísérve Balderbytől, aki nem tudta mire vélni társának izgatottságát.

(Folytatása következik.)

Városi színház.

Bérlet 134. sz.

Páros.

Szombaton, 1900. évi február hó 24-én:

Napoleon öcsém.

Bredeti bohózat 3 felvonásban. Írták: Guthi Soma és Rákosi Viktor,

S Z E M É L Y E K:

Tallyay . . . Pethes Imre. Flóra neje . . . Szép Olga.
Lilli neje . . . Harmath J. Maszák . . . Mezei Péter.
Baráth Odón Gáthi K. Bisotka . . . Bácsi Károly.
Napoleon . . . Pinter Imre. Zsuzsi . . . Tolnainé.
Fülöp, ságó . . . Andorffy P. Narcisz . . . Tájékerti B.

Közdete 7 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felől indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Személyvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	7.15	Személyvonat reggel	8.46
Vegyesvonat délután	4.16	Vegyesvonat este	7.49
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeséről szv. reg	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbeség szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

NYILTTÉR.*

—

Az

Aradi Közlöny

a vidék legterjedelmesebb és legolvasottabb politikai napilapja.

Megjelenik naponként legalább 12 oldalon.

F. é. márczius hó 1-ével újabb előfizetést nyit.

Előfizetési ár: Márczius elsejétől márczius végeig helyben 2 korona, vidékre 2 korona 40 fillér. — Kérjük azokat, kiknek mutatószámok járnak, a küldött postautalványon az összeget beküldeni szíveskedjenek, hogy a lapküldésben fenakadás ne történjék.

Ujnan belépő előfizetőink
míg a készlet tart

Petőfi Sándor összes költeményeit
diszkrétésben, ingyen kapják meg.

Nyomtatványokban

ha izlést keres és pontos időben kíván hozzájutni és főleg sulyt fektet **jutányos árak**ra, úgy tegyen megrendelést az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegyek bekötéseket olcsó árban vállal és különösen diszkrétésben elkészítésében remekel.

Pontosság. Diszkrét izlés. Tartós munka. Mindamellét olcsó árak!

Szóval: Teljes megelégedés, úgy, hogy ismét róseinek is melegen ajánlhatja.

99—1900. szám.

Erdei legelő haszonbéri hirdetés.

Az Aradvármegye Szemlak község határában fekvő, a Csákovics-szemlakai vallás alapítványi uradalomhoz tartozó szemlakai erdőbirtokon az üzemterv szerint engedélyezhető mint egy kettőszázötven kataszteri hold területű erdei legeltetési jognak az 1900. évi április hó 1-től az 1906. évi márczius hó végéig terjedő egymás után következő hat évre leendő bérbeadása iránt a zárt ajánlati verseny útján való árverés az alólírt hivatalnál az **1900. évi márczius hó 8-án d. e. 10 óra** fog megtartatni.

A kellően kiállított, lepecsételt, 10%-töli bánatpénz és egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, a melyekbe a beígért évi bérösszeg szám és betűvel világosan s hibátlanul, valamint az is kiirandó, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismervén, magát azoknak feltétlenül aláveti, az 1900. évi márczius hó 8-ik napjának délelőtti 10 órájáig az alólírt erdőgondnokságnál nyújtandók be.

Az árverés eredményének elfogadása s a versenyzők közötti szabad választás a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. ministeriumnak fenn tartatik.

Az árverési és szerződési fel-

tételek az alólírt erdőgondnokságnál tudhatók meg.

Utóigéretnek, avagy elkésve beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csákován, 1900. évi február hó 15-én.

M. kir. közalap. erdőgondnokság.

850

3436—900.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1888. évi XLIV. t. cz 39. §-a értelmében a f. évi I. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdményileg is felhivatnak, hogy a f. évi I. adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetlegintési díjjal együtt, nemkülönben már szintén sedékes ipartestületi díj, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornazási költség tartozásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régiebb díj- és adótartozásai azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítás mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy az I. adórészletre nézve feb. hó 24 től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s amennyiben ennek daczára az adó- és hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1900 február hó 15-én.

A városi tanács.

355—1900. p. m.

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazok, kik az 1900. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, hogy a polgármesteri hivatalban jelentkezve, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék. Később jelentkezők kevesebb petére tarthatnak igényt, jelentkezés a pete átvételére kötelező. Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat:

1. Máستól petét el nem fogadni.
2. A nyert pete mennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítani.

3. A termelt gubókat csakis a selyemtenyésztési felügyelőség megbízottjának s nem másnak átadni.

Az elsőosztályu gubók kilogrammonként 2 korona 20 fillérré, a II-od osztályuak 1 korona 60 fillérré, a hasznavehetetlen piszkos nedvesek pedig 20 fillérré fognak beváltatni.

Azok, a kik a gubókat bárki másnak eladnák, később meghatározandó összeg erejéig megfognak büntettetni.

Aradon, 1899. évi január hó 9

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesitem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fűmagvak árusításával foglalkozók a következők szigorú betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e czélra máshonnan behozott kultúrnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a fűvek magvai, úgyszintén az erdei magvak is, melyek termelés czéljára iparszerűen forgalomba hozattak, illetve kinaltatnak vagy árulnatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kinalása és árulása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajának, illetve válfajának és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van köve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) % -ban, úgyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) % -ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről írásban meg nem rövidített szavakkal, a számjellek tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötlevéiben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy közvetítő útján eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevének, vagy czéggjegyen kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötlevéiben, illetve számlában vagy külön értesítvényben jelzett áru azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (ólomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről ólomzárólva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállítatnak, köteles az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajának, illetve válfajának, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi % -ára vonatkozó köteles megjelölés kiténtetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárúnak“ termelők részéről magkereskedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymásközötti forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajának, illetve válfajának, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés czéljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t. cz. 51. §.) úgyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmazzák.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ára való ellenőrző vizsgálatoknál ugy a tisztaságban, mind a csirázóképességben külön-külön mutatkozó 5%-nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztaságnál a fenténél nagyobb hiányt, a csirázóképességénél ellenben a biztosítottnál magasabb %-ot talál, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ok számainak 100-zal osztandó szorzatával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani eredménye a fűmagvaknál 10%-nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5%-nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fajának, illetve válfajának származásának valamint a mag tisztaságának úgyszintén csirázó képességének % -ban való határozott megjelölését és mindezekért a szavatosság elvállalását követelni jogosítva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

*) A magvizsgáló állomásoktól szerzendő be.

Fontos a községeknek!

A pankotai szőlőhegyen, a község közvetlen közelében, kocsival is könnyen megközelíthető helyen fekvő kőbányámban

út- és határjelző kövek

szabályszerű nagyságban és kivitelben, faragva, betűkkel ellátva, ugy a helyszínen, mint Pankota vasutállomásra szállítva, bármily mennyiségben, megszabott határidőn belül pontosan készíttetnek s a legjutányosabb áron

kaphatók.

Ugyanott legjobb minőségű

kút- és épület-kövek, törmelékek

jutányos áron kaphatók.

Megkeresések egyenesen hozzám intézendők.

Nagy József,

r. k. plébános.

842

Fontos a községeknek!

„VICTORIA” takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság Aradon.

Meghívás.

Az intézet alapszabályainak 17. §-a értelmében az intézet helyiségeiben Aradon (József főherceg-ut 2. sz. a.) 1900. évi márczius hó 4-ik napján d. e. 10 órakor megtartandó

XII. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a mérleg megállapítása.
2. Az alapszabály 56. §-ának módosítása.
3. A tiszta nyereség felosztása.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztása.
5. A hiraló választmány megválasztása.

A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen részt venni óhajtó t. részvényesek ezennel felkéretnek, miszerint részvényeiket esetleg megbízásaikat az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább is 24 órával az intézet pénztáránál letéteményezni sziveskedjenek.

Kelt Aradon, 1900. február hó 18-án.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla.

VAGYON.

TEHER.

	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
Készpénz			21837	83	Alaptőke :... ..				
Giró-számlán és más pénzügyintézeteknél			6185	77	3000 drb részvény à 100 frt			300000	
Leszámitolt váltók álladéka			1614487	21	Tartalékalap	181932	74		
Jelzálog kölcsönök			343703		Nyugdíj alap	17630	25	149562	99
Előlegek értékpapírokra			22447		Takarékpénztári betétek			1299370	04
Intézeti ház: József főherceg-ut 2. sz. és más ingatlan vagyon			76673	22	Pénztári letétek			6195	83
Értékpapírok			17693	81	Visszleszámitolt váltók			308089	50
Iroda felszerelés... ..	4889	14			Hátralékos betét kamat adó			3274	61
10% leírás után	488	91	4400	23	Előre felvett kamatok			16349	92
Adósok és hátralékos kamatok			25372	68	Fel nem vett osztalékok			1177	
					Nyereség elővitel 1898. évről	4664			
					Tiszta nyereség	44116	86	48780	86
			2132800	75				2132800	75

Arad, 1899. december hó 31-én.

Oncu Miklós, s. k.
vezérigazgató.

A könyvvezetésért:
Raicu Sebő, s. k.
titkár és czéggjegyző.

Az igazgatóság:

Trutia Péter, s. k.

Dr. Vuia, s. k.
elnök.

Mangra Vazul, s. k.

Veliciu Mihály, s. k.

Ciorogariu, s. k.

Papp Ignác, s. k.

Karátsonyi Antal, s. k.

Dr. Ciacian Miklós, s. k.

A felügyelő-bizottság:

A fenti számlát megvizsgálva, helyesnek találta.

Popoviciu György, s. k.

Feier Gy., s. k.

Papp Vazul, s. k.

Vatianu Traján, s. k.

Marcu Miklós, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Az elmúlt 1899. év folyamán ismételt és éber figyelemmel kísértük, többször megvizsgáltuk intézetünk ügykezelését és e célból úgy a pénztárt, mint az intézet kezelése alatt levő értékeket rovincsoltuk, azokat az intézet segéd- és főkönyveivel mindannyiszor összehasonlítottuk és minden alkalommal lelkiismeretes pontosságot, összhangzást és példás rendet tapasztaltunk és találtunk.

Az 1899. évre az igazgatóság részéről előterjesztett mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát megvizsgálván és azokat tételről-tételre a főkönyvvel és többi naplók, valamint a kivo-

natok tételeivel összehasonlítván helyesen felállítottaknak a könyvekkel mindenben megegyezők — és a kereskedelmi törvény intézkedéseinek megfelelőeknek találtuk.

A múlt évi mérleg szerint kitüntetett 48780 forint 86 krnyi tiszta nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslatot alapszabályszerűnek tartjuk és azt a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Ezek alapján kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az 1899. üzleti évre vonatkozólag, úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni méltóztassék.

Aradon, 1900. évi február hó 21-én.

Popoviciu György, s. k.

Feier Gy., s. k.

Papp Vazul, s. k.
elnök.

Vatianu Traján, s. k.,

Marcu Miklós, s. k.